

Inventarisatie bestemmings- en streekplancapaciteit voor woningbouw

In opdracht van
VROM DGRuimte

Hans van der Reijden
Ton Seijkens
Philippe Sprenger
Jeroen Rous
Sandra Schuurman

december 2003

RIGO Research en Advies BV
De Ruyterkade 139
1011 AC Amsterdam
telefoon 020 522 11 11
telefax 020 627 68 40
<http://www.rigo.nl>

Rapportnummer: 85970

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
1.1	AANLEIDING	3
1.2	ACHTERGROND	4
1.3	AANPAK	5
1.4	LEESWIJZER	6
2	INVENTARISATIE BESTEMMINGSPLANCAPACITEIT	7
2.1	INLEIDING EN DEFINITIE	7
2.2	DE GEGEVENS VAN DE PROVINCIES	10
2.3	EERSTE ANALYSE PROVINCIALE GEGEVENS	12
2.4	RESULTATEN EN BEWERKINGEN	14
2.5	SAMENVATTENDE CONCLUSIES EN INTERPRETATIE VAN DE UITKOMSTEN	24
3	INVENTARISATIE STREEKPLANCAPACITEIT	27
3.1	ACHTERGROND EN DEFINITIE	27
3.2	RESULTATEN EN METHODIEK	29
3.3	VERGELIJKING MET HET HOGE RUIMTEDRUK SCENARIO	32
3.4	CONCLUSIES EN INTERPRETATIE	34
4	MONITORING PLANCAPACITEIT IN DE TOEKOMST	37
4.1	AANSLUITING PERIODIEKE MONITOR OP BESTAANDE INVENTARISATIES	37
4.2	NUT EN INVESTERING	40
	BIJLAGE I JURIDISCHE INDELING BESTEMMINGSPLANNEN	43
	BIJLAGE II TOELICHTING OP BEWERKINGEN	45
	BIJLAGE III INVENTARISATIE BESTEMMINGSPLAN-CAPACITEIT PER PROVINCIE	49
4.1	GRONINGEN	49
4.2	FRIESLAND	50

4.3	DRENTHE	51
4.4	OVERIJSEL	52
4.5	GELDERLAND	54
4.6	UTRECHT	55
4.7	FLEVOLAND	56
4.8	NOORD-HOLLAND	57
4.9	ZUID-HOLLAND	59
4.10	ZEELAND	61
4.11	NOORD-BRABANT	62
4.12	LIMBURG	64
BIJLAGE IV INVENTARISATIE STREEKPLANCAPACITEIT PER PROVINCIE		73

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

De woningbouwproductie stagneert. Als één van de mogelijke oorzaken hiervan wordt gebrek aan beschikbare bestemmingsplancapaciteit genoemd. Om te beoordelen of dit inderdaad van invloed is op de stagnerende woningbouwproductie moet allereerst de plancapaciteit voor woningbouw inzichtelijk worden gemaakt. Inzicht in de omvang van de plancapaciteit is daarnaast ook van belang in relatie tot de (regionale) woningbehoefte. Tevens is met betrekking tot de streekplancapaciteit van belang inzicht te krijgen in hoeverre in deze plannen rekening wordt gehouden met ruimtereserveringen op het niveau van het hoge scenario voor de ruimtevraag naar wonen uit de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening.¹

VROM wil op korte termijn inzicht in ***de huidige beschikbare bestemmingsplancapaciteiten voor woningbouw evenals in de capaciteiten in streekplannen***. Dit kan door een zogenaamde 0-meting uit te voeren. Hierbij is uit tijd- en kosten oogpunt gekozen om zoveel mogelijk gebruik te maken van de kennis en activiteiten die provincies op dit gebied hebben. Deze 0-meting heeft mede als doel samen met de provincies de meerwaarde van een capaciteitsmonitor als beleidsinformatie te onderkennen en monitoringsactiviteiten mogelijk verder te ontwikkelen.

Ten behoeve van deze 0-meting is een voorstudie verricht om meer inzicht te verkrijgen in de mogelijkheden de plancapaciteit en streekplancapaciteit te meten via de bij provincies beschikbare informatie.² Aan de hand van dat inzicht en de mogelijke knelpunten die in beeld zijn gebracht, is besloten om tot deze 0-meting over te gaan.

voetnoot

¹ Zie ook *Achterblijvende woningbouwproductie, problematiek en maatregelen*, Eindrapport Taskforce Woningbouwproductie, januari 2002, p.20.

² Zie *Monitor plancapaciteit voor woningbouw Fase I: Aanzet tot een landsdekkende 0-meting*, RIGO, september 2003.

De inventarisatie van de *streekplan*capaciteit wordt in hoofdstuk 3 behandeld. In deze inleiding wordt verder ingegaan op de aanpak en achtergrond van de inventarisatie van de bestemmingsplan³capaciteit. Het totale onderzoek met betrekking tot bestemmingsplan³capaciteit bestaat uit vier onderdelen:

Fase I Onderzoek naar de mogelijkheden van een 0-meting

Fase II Daadwerkelijke inventarisatie 0-meting 2003

Fase III Periodieke inventarisatie komende jaren

Fase IV Uitbreiding monitor plan³capaciteit met overige relevante thema's

Deze rapportage heeft betrekking op *fase II* van het onderzoek.

1.2 Achtergrond

Het hoofdthema van dit onderzoek is in hoeverre het mogelijk is om inzicht te krijgen in hoeveel ter stond beschikbare capaciteit voor woningbouw er op enig moment beschikbaar is.

Voor de lezer die niet tot in detail is ingevoerd in deze problematiek, komt mogelijk snel de vraag naar boven: "Is de capaciteit voor woningbouw dan niet al bekend?" Het antwoord is helaas nee, kwantitatieve gegevens over de capaciteit voor woningbouw op enig moment is met name op landelijk niveau maar in zeer beperkte mate aanwezig. De oorzaak hangt samen met de volgende aspecten:

- A. *Veel inventarisaties zijn gericht op plankenmerken niet op capaciteiten*
- B. *Een plan is nog geen concrete capaciteit*
- C. *Gestructureerde inventarisaties zijn niet meer verplicht*

Ad A) Veel inventarisaties zijn gericht op plankenmerken, niet op capaciteiten

In de praktijk richten beleidsmakers en marktpartijen zich op de plannen voor de toekomst. Men wil hoofdzakelijk weten wat er op stapel staat. Hun aandacht is dan vooral gericht op de initiatieven die genomen gaan worden en welke rol zij daar bij kunnen en moeten spelen. Informatiebronnen zijn daarom vooral ingericht als een overzicht van de verschillende 'initiatieven'. Deze kennisbehoefte heeft op landelijk niveau geleid tot inventarisaties zoals bijvoorbeeld 'De Nieuwe Kaart van Nederland', 'De Bouwlocaties'³ of het project 'Nederland in Plannen' van DGR. Deze inventarisaties hebben gemeen dat zij gericht zijn op het in kaart brengen van de plannen voor de toekomst met de daarbij behorende (voorlopige) cijfers over aantallen woningen en oppervlakten per plan (veelal uitgedrukt in woningen per hectare). De opzet van deze inventarisatie is echter niet om op enig moment te achterhalen voor hoeveel woningen er nu capaciteit in de plannen zit. Op basis van deze bronnen zijn wel inschattingen gemaakt van de capaciteit (Kolpron, ABF). Men liep echter tegen de beperkingen van deze inventarisaties aan. De informatie over aantallen woningen is gebrekkig, kleinere plannen zijn niet opgenomen en de binnenstedelijke capaciteit dient geschat te worden.

voetnoot

³ Kolpron Consultants BV & Uitgeverij TenHagenStam BV

Ad B) Een plan is nog geen concrete capaciteit

Een plan voor woningbouw is zoals het begrip al aangeeft slechts een plan. Of dit plan concreet tot uitvoering komt is niet altijd zeker. De praktijk leert dat sommige plannen uiteindelijk niet doorgaan of in een later stadium gewijzigd worden. De capaciteit voor woningbouw is daarom niet direct af te leiden uit alleen een verzameling van bestemmingsplannen of stedenbouwkundige plannen. Indien men inzicht wil verkrijgen in de capaciteit op enig moment, dient zodoende van een plan minimaal de huidige status, en in hoeverre er reeds woningen gebouwd zijn, bekend en geadministreerd te zijn.

Ad C) Gestructureerde inventarisaties zijn niet meer verplicht

Plannen voor woningbouw worden uiteindelijk op gemeentelijk niveau gemaakt. De aantallen woningen en de bijbehorende hectares zijn veelal bij gemeenten wel bekend. Deze zijn echter niet altijd systematisch opgenomen in een informatiesysteem. De aanwezigheid van kennis bij gemeenten betekent niet automatisch dat deze informatie op een hoger schaalniveau ook beschikbaar is.

In het verleden speelden de provincie en het rijk een actieve rol bij het inventariseren van de geplande woningbouw. De provincies waren actief bij het inventariseren van aantallen te bouwen woningen zoals opgenomen in de gemeentelijke plannen. Alle provincies dienden in het kader van de toewijzing van contingenten en budgetten de planningslijsten woningbouw op te stellen. Dit gebeurde in opdracht van VROM in het kader van de nieuwbouw en verbetering. Op basis van deze lijsten werden geld en aantallen te bouwen woningen toegedeeld aan de provincies. Deels werd dit geoormerkt naar groeikernen en overige gemeenten. Begin jaren '90 van de vorige eeuw is deze planning- en programmeringcyclus komen te vervallen. Hiermee is ook de verplichting voor provincies tot monitoring komen te vervallen. De beschikbaarheid van informatie over woningbouw in de toekomst op hoger dan gemeenteniveau is hierdoor geen vast gegeven meer. Dit bleek ook al uit de studie naar de haalbaarheid van een statistiek bouwlocaties (RIGO) en het onderzoek van Kolpron naar plancapaciteit.

1.3**Aanpak**

Ten behoeve van deze 0-meting bestemmingsplan capaciteit is een aantal stappen verricht.

- o opvragen van gegevens over plancapaciteiten bij provincies
- o verwerking van en bewerkingen op de gegevens van provincies
- o aanvullende inventarisatie van bestemmingsplan capaciteiten
- o korte studie naar aandeel plannen met uitwerkingsverplichting
- o analyse en presentatie van de gegevens

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt samenvattend ingegaan op de resultaten van de inventarisatie van bestemmingsplancapaciteit. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een paragraaf samenvattende conclusies en een interpretatie van de uitkomsten. Een beschrijving van de gegevens en bewerkingen per provincie zijn in de bijlagen opgenomen.

Hoofdstuk 3 gaat in op de inventarisatie van de streekplancapaciteit. Ook dit hoofdstuk wordt afgesloten met een concluderende paragraaf en tevens wordt de streekplancapaciteit vergeleken met de bestemmingsplancapaciteit. In het afsluitende hoofdstuk wordt ingegaan op de aandachtspunten die spelen bij de monitoring van plancapaciteiten in de toekomst.

2

Inventarisatie bestemmingsplan capaciteit

2.1 Inleiding en definitie

In dit hoofdstuk worden de gebruikte methodiek en de eerste uitkomsten van de O-meting plan capaciteit samengevat. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de inventarisatieactiviteiten, de kenmerken van de beschikbare gegevens en de bewerkingen die op gegevens hebben plaatsgevonden en tot slot worden de resultaten gepresenteerd.

Definitie van beschikbare capaciteit

Een werkbare definitie van plan capaciteit is, zoals in de inleiding is aangegeven, sterk afhankelijk van in hoeverre beschikbare gegevens een onderscheid in planfasen toestaan. Het gaat er dan om in welke fase het plan verkeert met betrekking tot de goedkeuring door gemeente en provincie (GS). Na een eerste analyse van de provinciale gegevens is gebleken dat op dit moment alleen de zogenaamde WRO-indeling, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in vijf fasen, kan worden ingezet ten behoeve van een bruikbaar resultaat.⁴

Figuur 1 Verschillende fasen van een plan naar juridische status (WRO indeling)

Tijd	Status	Definitie (zie voor uitgebreide beschrijving bijlage I)
	5. Potentiële capaciteit	Volgens de huidige inzichten mogelijk in de toekomst voor woningbouw beschikbaar
	4. In voorbereiding	Nog niet door gemeenteraad vastgesteld
	3. Vastgesteld	Vastgestelde plan capaciteit door gemeenteraad
	2. Goedgekeurde plan capaciteit	Door GS goedgekeurd maar nog niet onherroepelijk
	1. Juridisch beschikbare plan capaciteit	Door GS goedgekeurd en onherroepelijk

voetnoot

⁴ Zie ook *Monitor plan capaciteit voor woningbouw Fase I: Aanzet tot een landsdekkende O-meting*, RIGO, september 2003.

Voor een uitgebreide definitie van deze fasen zie ook bijlage I. De meeste provincies hanteren deze WRO-indeling wanneer zij aan gemeenten vragen de status van hun plannen weer te geven. Meer specifieke informatie over de status van de plannen is bij provincies niet voorhanden. In dit onderzoek ligt de nadruk op het in beeld brengen van de beschikbare plancapaciteit op enig moment. Van plannen welke (nog) in fase 2, 3, 4 of 5 zitten is niet zeker of deze binnen zeer korte termijn beschikbaar komen. De gemiddelde proceduredtijd van fase 2 naar 1 is in de praktijk minimaal een jaar. Hierom is voor deze 0-meting als werkdefinitie gekozen voor plannen die vallen onder de fase 1 WRO; *“de juridisch beschikbare plancapaciteit waarop geen beroep meer kan worden aangetekend”*, in het vervolg van deze rapportage kortweg *juridisch beschikbare plancapaciteit* genoemd. In dit onderzoek wordt de bestemmingsplan capaciteit zodoende gedefinieerd als:

De capaciteit op enig moment in woningaantallen welke onderdeel uitmaken van juridisch beschikbare onherroepelijke plannen (WRO fase 1) exclusief reeds gebouwde woningen.

In het tekstkader onder aan deze pagina is de definitie van WRO fase 1 weergegeven. Indien een plan valt onder fase 1 WRO betekent dit echter niet dat er in alle gevallen direct gebouwd kan gaan worden. Ten eerste bestaat er nog de mogelijkheid om bezwaar in te dienen tegen een bouwplan.⁵ Daarnaast kunnen er nog verschillende vertragende factoren optreden zoals bijvoorbeeld factoren die te maken hebben met de financiële haalbaarheid. *Deze factoren kunnen niet direct worden afgeleid uit provinciale gegevens en worden dan ook niet betrokken in de definitie voor deze 0-meting.* Dit betekent dat door gebruik te maken van deze definitie in een later stadium uitspraken, over bijvoorbeeld in hoeverre de plancapaciteit voldoende of onvoldoende is, alleen betrekking hebben op de juridisch beschikbare bestemmingsplan capaciteit. Dus niet op aspecten als nog te doorlopen bouwvergunningprocedures, financiële en markttechnische aspecten.

Definitie van WRO fase 1

Juridisch beschikbare onherroepelijke capaciteit:

- o Capaciteit in een vigerend (globaal en gedetailleerd) bestemmingsplan.
- o Capaciteit in een plan in procedure, op basis waarvan via een verleende en niet geschorste verklaring van geen bezwaar ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening of artikel 50, lid 5 van de Woningwet kan worden gebouwd.
- o De beschikbare en potentiële bouwgrondcapaciteit binnen de bebouwde kom waarvoor (nog) geen bestemmingsplan in ontwerp ter visie is gelegd of een voorbereidingsbesluit is genomen. Voor een aanvraag voor een bouwvergunning hoeft dan alleen getoetst te worden aan de Bouwverordening.
- o Capaciteit in al dan niet geactualiseerde vigerende plannen die betrekking hebben op de vandoord grotendeels bebouwde gedeelten van de kom, waarin geen nieuwe ontwikkelingen zijn verwerkt. Dit kunnen oude bestemmingsplannen zijn, maar ook verordeningen, uitbreidings- en wederopbouwplannen, mits juridisch nog steeds vigerend.

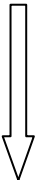
voetnoot

⁵ Verlening van een bouwvergunning duurt minimaal 4 maanden, daarna moet minimaal 2 maanden worden gerekend voor de periode waarin bezwaar kan worden gemaakt. Wanneer de bouwvergunning wordt geschorst duurt het nog langer, mede afhankelijk van in hoeverre beroep wordt ingesteld tegen de verleende bouwvergunning.

Er is nog een tweede oorzaak waarom de zogenaamde juridisch beschikbare capaciteit zoals deze door provincies wordt geregistreerd zelfs niet altijd als bouwvergunningrijp kan worden geoordeeld. Zeker waar het gaat om globale bestemmingsplannen kan het soms nog jaren duren voordat de betrokken partijen het eens zijn over het plan met een uitwerkingsverplichting die daar binnen valt en is dit deel dus nog niet bouwvergunningrijp. Dit zijn dus procedures volgend op de procedure van het globale bestemmingsplan.⁶ Bij de meeste provincies is bekend of een plan is te oormerken als de juridisch beschikbare capaciteit waarop geen beroep meer kan worden aangetekend (WRO status 1). Hier vallen ook de globale bestemmingsplannen onder. De provincies houden echter niet op structurele wijze bij of het een globaal plan betreft. Om een onderscheid te kunnen maken tussen de capaciteit die deel uitmaakt van een gedetailleerd bestemmingsplan⁷ en die binnen een plan met uitwerkingsverplichting valt, is dus meer informatie nodig dan de provincies nu beschikbaar hebben gesteld. Alleen dan kan een beeld verkregen worden van de capaciteit in juridisch beschikbare capaciteit die ook daadwerkelijk bouwvergunningrijp is.

Samenvattend is te concluderen dat uit de huidige gegevens van provincies alleen kan worden opgemaakt of de juridisch beschikbare capaciteit bouwvergunningrijp is. Hierbij dient dit voor globale plannen geschat te worden. In hoeverre knelpunten en bouwvergunningprocedures nog leiden tot vertraging is niet uit de gegevens te herleiden (figuur 2).

figuur 2 Juridisch beschikbare capaciteit in relatie tot concreet kunnen bouwen

<i>Tijd</i>	Juridisch beschikbare plancapaciteit	
	Gedetailleerde plannen	Globale plannen met uitwerkingsverplichting
	Bouwvergunningrijp	Slechts <u>gedeeltelijk</u> bouwvergunningrijp
	Bouwvergunningprocedures, eventuele knelpunten in de voortgang	Bouwvergunningprocedures, eventuele knelpunten in de voortgang
	Bouwen	Bouwen

Overige plankenmerken (format 0-meting)

Naast de juridisch beschikbare plancapaciteit in aantallen woningen kunnen ook nog andere plankenmerken uit de provinciale gegevens worden gebruikt. Dit kwam naar voren uit de voorstudie waarbij een vergelijking van de inhoud van provinciale bestanden heeft plaatsgevonden om zodoende te kunnen bepalen wat mogelijk in een landelijk dekkend overzicht gebruikt kon worden (zie figuur 3). Hierbij dient te

voetnoot

⁶ In de praktijk is dit overigens wel mogelijk. Het komt voor dat men middels de zogenaamde binnenplanse anticipatieregeling gaat bouwen via art.15 WRO. Er vindt dan een toetsing plaats aan het globale plan.

⁷ Onder gedetailleerde plannen worden in dit onderzoek ook zogenaamde globale eindplannen gerekend (niet te verwarren met globale plannen met uitwerkingsverplichting)

worden vermeld dat het hier gaat om een streven gebaseerd op de grootste gemeene deler binnen verschillende typen provinciale gegevens. Gebleken is dat provincies verschillende definities hanteren en wat de ene provincie inventariseert doet de ander juist niet. Ofwel voor een aantal provincies dienen bewerkingen plaats te vinden om aan de gewenste definitie te voldoen. Bij een aantal kenmerken is daarom alleen een indicatie mogelijk omdat bij een aantal provincies deze plankenmerken ontbreken of omdat de definities niet geheel op elkaar aansluiten (in de figuur-indicatief genoemd).

figuur 3 Samenvatting definitie en kenmerken 0-meting en meetniveau verwacht resultaat

	Definitie	Meetniveau
Beschikbare capaciteit	De capaciteit in woningaantallen welke onderdeel uitmaakt van juridisch beschikbare plannen (WRO fase 1) exclusief reeds gebouwde woningen.	-Registratie door gemeente. -Inschatting van aandeel woningen in nog uit te werken plannen.
Overige capaciteit	Capaciteit in woningaantallen naar juridische planfase WRO.	Registratie door gemeente.
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.	Registratie door gemeente.
Oppervlak	Capaciteit aantal hectaren.	Registratie door gemeente.
Fasering productie	Aantallen woningen die een gemeente denkt te realiseren naar jaar.	Registratie door gemeente maar in verband met betrouwbaarheid indicatief.
Locatie	Binnen en buiten bestaand stedelijk gebied. Verschillende definities per provincie.	Indicatief.
Knelpunten	Knelpunten zoals bekend op het moment van registratie. Enkele provincies.	Indicatief.
Overig	Gemeentenaam. Naam bestemmingsplan of bouwlocatie.	Registratie door gemeente.

2.2 De gegevens van de provincies

Het merendeel van de provincies inventariseert de bestemmingsplan capaciteit aan de hand van vragenlijsten die worden verspreid onder de gemeenten. De resultaten worden daarna ingevoerd in een provinciaal bestand. Uit de voorstudie voor deze 0-meting is reeds geconstateerd dat de gewenste kwaliteit en het al of niet aanwezig zijn van voldoende gegevens per provincie echter sterk verschilt. Grofweg komt het neer op drie situaties:

1. Provincies hebben een eigen inventarisatie die na een aantal bewerkingen bruikbaar is voor de 0-meting.
2. Provincies hebben een eigen inventarisatie maar essentiële gegevens ontbreken.
3. Provincies beschikken niet over een recente inventarisatie (jonger dan 2 jaar).

Voor een goede analyse van de bestemmingsplan capaciteit hebben gegevens op planniveau de voorkeur. Hierdoor kunnen de capaciteiten gekoppeld worden aan bijvoorbeeld de juridische status. In de meeste provincies zijn gegevens op planniveau beschikbaar.

Uitzonderingen zijn de provincies Groningen en Flevoland. Daarnaast heeft de provincie Gelderland er voor gekozen om gegevens alleen op een hoger abstractieniveau (gemeenteniveau) dan beschikbaar (locatieniveau) aan te leveren de gevoeligheid van de gegevens⁸. De informatie die Gelderland heeft aangeleverd, voldoet wel aan het doel van dit onderzoek. Ook de provincie Groningen heeft uiteindelijk kunnen voldoen aan de minimale informatievraag die voor dit onderzoek nodig was, weliswaar op gemeenteniveau.

In Flevoland was dit niet mogelijk omdat daar geen sprake is van een recente door de provincie uitgevoerde inventarisatie en dus het inzicht bij de provincie ontbreekt. Dit is opgelost door de gemeenten in het kader van deze 0-meting rechtstreeks te enquêteren om toch gegevens over de bestemmingsplan capaciteit te kunnen achterhalen. Er is voor gekozen de gemeenten te vragen naar de best haalbare indicatie van de totale aantallen woningen naar planfase voor de betreffende gemeente. Een inventarisatie waarbij gemeenten alle plannen dienden te omschrijven, was niet haalbaar binnen de gestelde termijn van deze 0-meting.

De provincie Zuid-Holland beschikt wel over informatie op planniveau. Sinds enkele jaren wordt voor een deel van deze provincie (Zuid-Holland Noord) echter de juridische status per plan niet meer geïnventariseerd. Hierom zijn alle plangegevens door RIGO aan de betreffende gemeenten voorgelegd met de vraag de huidige juridische status voor ieder afzonderlijk plan te vermelden.

De provincie Limburg heeft de centrumgemeenten van de acht RVP-regio's⁹ ingeschakeld om de gevraagde data aan te leveren. Deze regio's hanteren echter niet alle dezelfde wijze van inventariseren. Niettemin is het na een groot aantal bewerkingen gelukt om een beeld te krijgen van de bestemmingsplan capaciteit naar juridische planfase voor deze provincie.

De provincie Noord-Holland beschikt over gegevens voor de regio's Noord-Holland-Noord en Noord-Holland-Zuid, op planniveau. Na analyse bleek dat deze gegevens echter niet altijd even goed bruikbaar zijn voor deze 0-meting. Voor de plannen van Noord-Holland-Noord is weliswaar een indicatie van de hardheid van de plannen bekend, maar deze sluit slecht aan op de definities in dit onderzoek, met name fase 1 WRO is niet te onderscheiden. In het bestand van Noord-Holland-Zuid is in het

voetnoot

⁸ Bijvoorbeeld in verband met speculatie

⁹ Regionaal Volkshuisvesting Plan

geheel geen planfase vermeld. Bovendien stammen de gegevens van Noord-Holland-Zuid van het jaar 2000. In dit deel van de provincie is de kwaliteit verbeterd door gegevens op te vragen van het ROA¹⁰ op peildatum 2002.

tabel 2.3 Bron en kenmerken van de gebruikte gegevens

<i>Provincie</i>	<i>Bron</i>	<i>Meest recente jaar</i>	<i>Laagste meetniveau</i>
Groningen	provincie	1-1-2003	gemeente
Friesland	provincie	1-1-2003	Plan
Drenthe	provincie	1-1-2003	Plan
Overijssel	provincie	1-1-2003	Plan
Flevoland	Enquête rigo	1-1-2003	gemeente
Gelderland	provincie	1-1-2002	gemeente
Utrecht	provincie	1-1-2003	Plan
Noord-Holland	provincie + ROA*	2000/2002/2003	Plan
Zuid-Holland	provincie + enquête rigo*	2002/2003	Plan
Zeeland	provincie	1-1-2003	Plan
Noord-Brabant	provincie	1-1-2002	Plan
Limburg	kern gemeenten 8 regio's*	2002/2003	Plan

*Combinatie van bronnen was noodzakelijk

2.3 Eerste analyse provinciale gegevens

Voor deze inventarisatie hebben de provincies veel energie gestoken in het aanleveren van de daar aanwezige informatie. De gegevens afkomstig van de provincies zijn voor het merendeel in digitale vorm aangeleverd. Alleen de provincie Overijssel kon de gegevens voor het jaar 2003 alleen op papier aanleveren. Na aanlevering van de gegevensbestanden is begonnen deze in het voor dit onderzoek gewenste format te plaatsen in een centrale database. De voor deze 0-meting afzonderlijk geëncquêteerde gemeenten in Flevoland en Zuid-Holland zijn eveneens ingevoerd. Om tot bruikbare gegevens te komen zijn verschillende bewerkingsstappen genomen. De specifieke bewerkingen per provincie zijn in bijlage 3 'Meting per provincie' nader toegelicht.

Opvallend is dat naast de verscheidenheid aan definities ook de volledigheid van de registratie van verschillende plankenmerken leidt tot knelpunten bij een landsdekende inventarisatie. Bij een aantal provincies was een gedeelte van de kenmerken van een plan niet aangegeven. Het gaat dan om zaken of het plan binnen of buiten bestaand stedelijk gebied is gelegen of bijvoorbeeld het verwachte jaar van oplevering. In analytische termen: er zijn nogal wat 'missings' aanwezig in de bestanden.

voetnoot

¹⁰ Regionaal Overleg Orgaan Amsterdam

tabel 2.4 Kwaliteit van bij de provincie verkregen informatie voor de 0-meting

provincie	Juridisch beschikbare capaciteit (1)	Overige capaciteit (2)	Aantal woningen	Oppervlak	Fasering productie	Type locatie (3)	Knelpunten (4)	naam gemeente en locatie
Groningen						niet voor onheroepeijk		alleen gemeentenaam
Friesland						onvolledig 77% missing		
Drenthe					onvolledig (26% missing)	onvolledig 75% missing		
Overijssel	niet digitaal beschikbaar en derhalve handmatig en beperkt ingevoerd en bruikbaar				jaar oplevering	onvolledig 70% missing	onvolledig	
Flevoland								
Gelderland								alleen gemeentenaam
Utrecht					jaar oplevering			
Noord-Holland	fase 1WRO niet te onderscheiden o bv definities				jaar oplevering/ onvolledig	onvolledig	onvolledig	
Zuid-Holland	groot deel provincie via enquête gemeenten				jaar oplevering/ onvolledig	onvolledig	onvolledig	
Zeeland								
Brabant						onvolledig 39% missing		
Limburg	aanvullende informatie bij RVP's					onvolledig		

goed
zie toelichting
onvoldoende

- 1 Door GS goedgekeurde plancapaciteit waarop geen beroep meer mogelijk is
- 2 Alle capaciteit die nog niet juridisch beschikbaar is
- 3 Onderscheid naar bestaand stedelijk gebied en buiten bestaand stedelijk gebied
- 4 Registratie van knelpunten bij de realisering van woningen

Volledigheid en actualiteit

Zoals ook in de voorgaande paragraaf al naar voren kwam zijn de gegevens zoals die zijn gebruikt voor deze 0-meting afkomstig van verschillende bronnen. Voor deze 0-meting is de volledigheid en actualiteit van de gegevens van groot belang.

Algemene betrouwbaarheid

De provincies geven zelf aan dat de gegevens nooit 100% betrouwbaar en volledig zijn. De belangrijkste reden is dat het gaat om een groot aantal gemeenten dat de gegevens handmatig dient in te vullen op een formulier en te versturen naar de betreffende provincie. Fouten kunnen ontstaan bij het invullen maar ook bij de interpretatie van de gevraagde plankenmerken.

Dat het bij de inventarisaties wel eens mis gaat blijkt uit het feit dat soms een aantal gemeenten niet is opgenomen in de gegevensbestanden. De reden hiervan is dat deze gemeenten geen gegevens hebben aangeleverd aan de betreffende provincie. In totaal betrof het hier elf gemeenten. Om een volledig beeld te verkrijgen van de plancapaciteit is voor deze gemeenten een inschatting van de plancapaciteit gemaakt door gebruik te maken van een alternatieve bron. Zie ook bijlage II.

Actualiteit

De meeste provincies hebben gegevens kunnen aanleveren met als peildatum 1-1-2003. Recentere gegevens waren tijdens het schrijven van deze rapportage nog niet voorhanden. De beschikbaarheid van capaciteitsgegevens loopt in de praktijk dus minimaal een jaar achter op de actualiteit. Bij een drietal provincies hebben de gegevens betrekking op nog een jaar eerder (2002) en voor het gebied Noord-Holland-Zuid zelfs op het jaar 2000. Voor alle provincies geldt dus dat een deel van de bestemmingscapaciteit reeds benut is voor woningbouw. We mogen er echter van uitgaan dat in diezelfde periode ook plannen zijn gemaakt en goedgekeurd waardoor de capaciteit weer toeneemt. Het is daarom onmogelijk om de gegevens op eenvoudige wijze te actualiseren zonder de capaciteit van nieuwere plannen te kennen. In deze O-meting gaan we er bij de vergelijkingen tussen provincies vanuit dat de juridisch beschikbare capaciteit per saldo niet sterk is veranderd voor de provincies waarvoor alleen gegevens van 2002 (of eerder) bekend zijn.

2.4 Resultaten en bewerkingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bewerkingsstappen om te komen tot een overzicht van de huidige beschikbare bestemmingsplan capaciteit per provincie. Hierbij wordt ingegaan op:

- Juridisch beschikbare capaciteit (status 1 WRO)

Capaciteit naar juridische status per provincie

Correctie van de capaciteit naar juridische status

- Indicatie juridisch beschikbare capaciteit, dat minimaal bouwvergunningrijp¹¹ is.
- Plan capaciteit naar type locatie

2.4.1 Capaciteit naar juridische status per provincie

Voor het bepalen van de zogenaamde huidige juridisch beschikbare capaciteit, is het van groot belang om inzicht te hebben in de juridische status van een bestemmingsplan (zie ook de inleiding). In deze studie wordt gebruik gemaakt van de indeling zoals die wordt gehanteerd in de huidige Wet Ruimtelijke Ordening (zie figuur 6 en bijlage I).

Het merendeel van de provincies hanteert deze indeling. Voor een aantal is de juridische status echter op een andere wijze gecategoriseerd. Voor deze provincies zijn de gegevens voor zover mogelijk gehercodeerd aan de hand van de door de provincie gehanteerde definitie. Hierbij is veelal de provincie geraadpleegd voor een goede interpretatie van de definitie.

voetnoot

¹¹ De procedure voor het verlenen van een bouwvergunning kan gestart worden is reeds gestart of is reeds verleend.

figuur 6 Juridische status van plannen

Status	Definitie (zie ook bijlage I voor omschrijving)
1. Juridisch beschikbare plancapaciteit	Door GS goedgekeurd en onherroepelijk
2. Goedgekeurde plancapaciteit	Door GS goedgekeurd maar nog niet onherroepelijk
3. Vastgesteld	Vastgestelde plancapaciteit door gemeenteraad
4. In voorbereiding	Nog niet door gemeenteraad vastgesteld
5. Potentiële capaciteit	Volgens de huidige inzichten mogelijk in de toekomst voor woningbouw beschikbaar

Hierdoor kan voor een groot deel van de provincies een overzicht gegeven worden van de plancapaciteit naar juridische status. In tabel 1 is de plancapaciteit naar juridische fase weergegeven. Het onderscheid naar vijf fasen van 'juridisch beschikbaar' tot 'potentiële capaciteit' was echter niet altijd mogelijk. Sommige provincies laten door gemeenten wel de juridische status noteren maar deze is niet onderscheidend genoeg om in vijf fasen in te delen. Men vraagt bijvoorbeeld alleen naar een onderscheid 'Hard' of 'Zacht' plan. Het gaat hier om de provincies Noord- en Zuid-Holland, Limburg (gedeeltelijk) en Drenthe. In tabel 1 is, indien een nader onderscheid niet kon worden gemaakt, wel aangegeven op welke combinatie van verschillende juridische planfasen de capaciteit van toepassing is. Voor de provincies Noord- en Zuid-Holland en Limburg is gebruik gemaakt van verschillende inventarisaties per provincie. Aangezien de juridische fasering tussen de deelgebieden per provincie verschilt, zijn deze apart weergegeven. Geconcludeerd kan worden dat de zogenaamde huidige juridisch beschikbare capaciteit (status 1 WRO), op Noord-Holland na, voor alle provincies onderscheiden kan worden (kolom 1 tabel 1). Voor Noord-Holland is helaas alleen een uitspraak te doen over het aantal woningen dat of juridisch beschikbaar, goedgekeurd of vastgesteld door de gemeenteraad is. Een nader onderscheid wordt in de inventarisatie van deze provincie niet gemaakt.

Resultaat en betrouwbaarheid

De onderverdeling naar juridische fasen is een eerste stap om inzicht te verkrijgen in de huidige beschikbare plancapaciteit. Het gaat hier in principe om de juridisch beschikbare capaciteit (kolom 1 tabel 1). Deze is volgens de beschikbare gegevens voor Nederland als totaal 183.200 woningen (exclusief Noord-Holland). Zoals uit tabel 1 blijkt bestaat er echter bij een groot aantal provincies nog een deel van de plancapaciteit waar de juridische status niet van bekend is. De cijfers naar juridische fase dienen dan ook nog gezien te worden als een onderschatting. Hierop heeft eerst een correctie plaatsgevonden.

Voor de interpretatie van de cijfers in de overige planfasen (kolom 2 tot en met 5) zie pagina 18.

Tabel 1 Totale capaciteit onderverdeeld naar juridische status (zie figuur 6 en bijlage I voor definitie)

Provincie	Peiljaar	Juridisch beschikbaar (1)	Goedgekeurd (2)	Vastgesteld (3)	In voorbereiding (4)	Potentiële capaciteit (5)	Status Onbekend	% Onbekende status	Totaal
Groningen	1-1-2003	5.000	0	320	6.463	11.900	0	0%	23.683
Friesland	1-1-2003	8.678	1.778	1.724	5.208	4.782	2.491	10%	24.661
Drenthe	1-1-2003	8.644	1.288		18.669	Niet bekend	2.217	7%	30.818
Overijssel	1-1-2003	10.823	305	1.679	18.277	13.097	2.768	6%	46.949
Flevoland	1-1-2003	10.657	280	16.415	21.185	52.531	0	0%	101.068
Gelderland	1-1-2002	22.974	7.185	3.541	26.036	27.761	0	0%	87.497
Utrecht	1-1-2003	30.545	14.379	6.412	6.102	2.513	2.433	4%	62.384
Noord-Holland									
Noord-Holland Noord ROA Noord-Holland Zuid buiten ROA Totaal provincie	1-1-2003		20.155		18.508		13.215	25%	51.878
	1-1-2002		45.332		81.948		2.647	2%	129.927
	1-1-2000		1.027		588		15.949	91%	17.564
			66.514		101.044		31.811	16%	199.369
Zuid-Holland									
Zuid-Holland-Zuid Zuid-Holland Noord Totaal provincie	1-1-2002	21.882		18.868				0%	40.750
	1-1-2003	27.770	1.676	1.349	32.348	14.182	44.970	37%	122.295
		49.652		68.423			44.970	28%	163.045
Zeeland	1-1-2003	4.596	307	425	10.623	3.817	504	2%	20.272
Noord-Brabant	1-1-2002	16.820	19.535		50.379	Niet bekend	47.779	36%	134.513
Limburg									
regio Maastricht	1-1-2003	1.856		5.768			0	0%	7.624
regio Parkstad	1-1-2003	793		4.174		3.289	-2.433	23%	5.823
Overige regio's	1-1-2003	12.189	3.199	1.206	7.143	7.981	1.523	5%	33.241
Totaal provincie		14.838		32.760			-910	8%	46.688
Nederland		183.227*					134.063	14%	940.947

* exclusief Noord-Holland

Correctie van de capaciteit naar juridische status

Voor een groot aantal provincies geldt dat van een relatief groot aandeel plannen geen juridische status bekend is. De oorzaak is dat gemeenten geen juridische status hebben doorgegeven aan de provincie. Alleen voor de provincies Groningen, Flevoland en Gelderland is de juridische status voor alle plannen bekend. Door het ontbreken van de gegevens over de juridische status geven de gepresenteerde gegevens van de juridisch beschikbare capaciteit mogelijk een onderschatting van de werkelijke capaciteit. Na analyse van de groep 'onbekende status' blijkt dat er geen grond is voor de veronderstelling dat er een grotere kans is dat deze plannen voornamelijk bijvoorbeeld alleen als potentiële capaciteit benoemd dienen te worden. Gebleken is dat het jaartal waarop men de aanvang van de bouw verwacht bij plannen zonder juridische status niet later of eerder ligt dan bij de plannen waarvoor de juridische status wel bekend is. Er is zelfs een deel van de plannen waar de juridische status niet is opgegeven maar wel al volgens planning wordt gebouwd. Om een betere inschatting te maken van de totale capaciteit naar planfase is de groep 'onbekend' daarom naar rato toegedeeld aan de vijf te onderscheiden planfasen. Hierbij is de verdeling naar planfasen gehanteerd die is af te leiden uit de gegevens waarvoor de status wel bekend is. Het resultaat van deze toedeling is opgenomen in tabel 2 en 3.

Uitkomsten en betrouwbaarheid

Het toekennen van een juridische status aan de capaciteit waarvan geen juridische status bekend is brengt uiteraard onzekerheden met zich mee. In totaal zijn aan de hand van deze toedelingsmethode 12% meer woningen aan de juridisch beschikbare capaciteit toegevoegd. Dit bijgeschatte aandeel verschilt sterk per provincie. Hoe hoger dit percentage hoe meer onzekerheid er bestaat of de bijtelling een over- of onderschatting is. Met de huidige beschikbare gegevens is zo'n bijtelling echter noodzakelijk. Zonder deze toedeling zou er sprake zijn van een onderschatting van de totale juridisch beschikbare plancapaciteit.

tabel 2 Juridisch beschikbare capaciteit per provincie na bijtelling capaciteit in plannen met onbekende juridische status

<i>Provincie</i>	<i>Juridisch beschikbare capaciteit</i>	<i>Juridisch beschikbare capaciteit na toedeling</i>	<i>aandeel dat is toegedeeld</i>
Groningen	5.000	5.000	-
Friesland	8.678	9.438	8%
Drenthe	8.644	9.133	5%
Overijssel	10.823	11.667	6%
Flevoland	10.657	10.657	-
Gelderland	22.974	22.974	-
Utrecht	30.545	31.287	2%
Noord-Holland*	<i>nvt</i>	-	-
Zuid-Holland	49.652	63.372	22%
Zeeland	4.596	4.750	3%
Noord-Brabant	16.820	27.369	39%
Limburg	14.838	15.069	2%
Nederland (exclusief Noord-Holland)	183.227	210.717	13%

* Voor Noord-Holland is de juridisch beschikbare capaciteit niet af te leiden uit de beschikbare gegevens.

In totaal komt de juridisch beschikbare capaciteit nu neer op 210.700 woningen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat niet al deze capaciteit bouwvergunningrijp is. Een deel is dit nog niet omdat deze valt onder nog nader uit te werken globale bestemmingsplannen. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op een inschatting van het deel van deze juridisch beschikbare capaciteit dat naar verwachting wel bouwvergunningrijp is.

Capaciteit in overige planfasen

Uit het overzicht in tabel 2 is tevens op te maken hoe groot de capaciteit is in de fasen voordat de plannen juridisch (onherroepelijk) beschikbaar zijn (fase 1 WRO). Het gaat dan om de capaciteit in fase 5, 4, 3 en 2. Hieruit valt dus voorzichtig op te maken hoe groot de capaciteit is die in de toekomst juridisch beschikbaar zou kunnen komen. Aan de hand van de gemiddelde proceduretijden kan tevens een indicatie van de termijn gegeven worden (zie figuur 7).

figuur 7 **Indicatie gemiddelde proceduuretijd tussen de onderscheiden planfasen¹²**

<i>Planfase</i>	<i>tijdsduur tot juridisch beschikbare capaciteit*</i>
5. Potentiële capaciteit	> 48 maanden
4. In voorbereiding	22- 45 maanden
3. Vastgesteld	10 - 24 maanden
2. Goedgekeurde plancapaciteit	12- 21 maanden
1. Juridisch beschikbare plancapaciteit	

*tijdsduur is mede afhankelijk van beroepsprocedures

Bij de interpretatie dient echter rekening gehouden te worden met de volgende twee kanttekeningen:

- De betrouwbaarheid van totale capaciteit (de laatste kolom in de tabel) is sterk afhankelijk van de wijze waarop de gemeenten al dan niet de *potentiële capaciteit* (5) aangeven. Voor het bepalen van potentiële capaciteit door een gemeente is meer inspanning nodig dan voor de overige capaciteit, vooral om aan te geven om hoeveel woningen het gaat. Het gaat soms immers slechts om eerste ideeën. Gebleken is dat er tevens verschillen zijn tussen gemeenten in hoeverre zij potentiële capaciteit hebben aangegeven. Het zoeken naar potentiële capaciteit door gemeenten wordt daarnaast afgeremd indien een gemeente al bijna aan de maximaal toegestane bouwproductie zit. De potentiële capaciteit is moeilijk te bepalen en zal in werkelijkheid mogelijk groter zijn dan uit de gepresenteerde gegevens naar voren komt. Daarnaast is voor de provincies Drenthe en Brabant door de provincie niet gevraagd naar de potentiële capaciteit, waardoor deze categorie ontbreekt.

voetnoot

¹² In de praktijk blijkt de tijdspanne tussen vaststelling door gemeenteraad en juridisch beschikbaar (onherroepelijke goedkeuring door GS) circa 2 jaar te bedragen (bron: “*Quick scan hardheid bestemmingsplan capaciteit voor woningbouw*”, ECORYS-Kolpron, Rotterdam 2002). De termijn waarbinnen GS een bestemmingsplan moeten goedkeuren bedraagt 12 weken tot maximaal 6 maanden. Inclusief de termijn dat het vastgestelde plan ter inzage ligt zit er dus maximaal een periode van 7 maanden tussen vaststelling en GS-goedkeuring. De termijn tussen GS-goedkeuring en juridisch beschikbaar is vervolgens ingeschat op 12 tot 21 maanden.

- Uit de capaciteit naar planfase is niet het aandeel van de capaciteit in globale plannen te herleiden. Het is op dit moment methodisch alleen mogelijk een schatting te geven in hoeverre de capaciteit in globale plannen reeds bouwvergunningrijp is (dus al is uitgewerkt) binnen fase 1 juridisch beschikbare capaciteit (zie volgende paragraaf). Voor het deel in het globale plan dat nog niet bouwvergunningrijp is kan echter niet worden aangegeven in hoeverre de fase waarin deze verkeerd vergelijkbaar is met een van de overige onderscheiden juridische fasen.

tabel 3 Totale capaciteit onderverdeeld naar juridische status na toedeling categorie ‘onbekende status’ (zie voor definitie kolommen figuur 6)

Provincie	Peiljaar	Juridisch beschikbaar (1)	Goedgekeurd (2)	Vastgesteld (3)	In voorbereiding (4)	Potentiële capaciteit (5)	Totaal	Toedeling heeft plaatsgevonden
Groningen	1-1-2003	5.000	0	320	6.463	11.900	23.683	Nvt
Friesland	1-1-2003	9.438	1.863	1.867	5.998	5.496	24.661	Ja
Drenthe	1-1-2003	9.133	399	1.688	19.996	nb	30.818	Ja
Overijssel	1-1-2003	11.667			19.155	13.890	46.949	Ja
Flevoland	1-1-2003	10.657	280	16.415	21.185	52.531	101.068	Nvt
Gelderland	1-1-2002	22.974	7.185	3.541	26.036	27.761	87.497	Nvt
Utrecht	1-1-2003	31.287	14.462	6.551	6.874	3.210	62.384	Ja
Noord-Holland								
Noord-Holland Noord ROA Noord-Holland Zuid buiten ROA Totaal provincie	1-1-2003		25.401		26.477		51.878	Ja
	1-1-2002		46.383		83.544		129.927	Ja
	1-1-2000		7.358		10.206		17.564	Ja
			79.142		120.227		199.369	Ja
Zuid-Holland								
Zuid-Holland-Zuid Zuid-Holland Noord Totaal provincie	1-1-2002	21.882		18.868			40.750	Nvt
	1-1-2003	41.490	3.204	3.927	46.611	27.063	122.295	Ja
		63.373		99.673			163.045	Ja
Zeeland	1-1-2003	4.750	324	454	10.783	3.961	20.272	Ja
Noord-Brabant	1-1-2002	27.369	28.161		78.983	nb	134.513	Ja
Limburg								
regio Maastricht regio Parkstad Overige regio's Totaal provincie Nederland	1-1-2003	1.856		5.768			7.624	Nvt
	1-1-2003	559		2.944		2.320	5.823	Ja
	1-1-2003	12.654	3.251	1.293	7.626	8.417	33.241	Ja
		15.069		31.619			46.688	Ja
		210.717*					940.947	

* Exclusief Noord-Holland

2.4.2 **Inschatting aandeel bouwvergunningrijpe capaciteit**

Bij de interpretatie van de juridisch beschikbare capaciteit (status 1 WRO) zoals deze uit de provinciale bestanden is gedestilleerd dient men rekening te houden met het feit dat dit zowel gaat om capaciteit in gedetailleerde bestemmingsplannen als in globale bestemmingsplannen met een uitwerkingsverplichting. Uit de gepresenteerde gegevens kan niet worden opgemaakt of het gaat om een gedetailleerd of om een globaal nog nader uit te werken, plan (art 11 WRO). De reden hiervan is dat gegevens over het aantal of aandeel globale plannen op Friesland, Zuid-Holland en Gelderland na bij de provincies ontbreken. Inzicht hierin is echter wel gewenst. Hieronder wordt eerst toegelicht waarom inzicht in het onderscheid naar gedetailleerd en globaal voor juridisch beschikbare plannen gewenst is en vervolgens wordt beschreven hoe tot een, zij het globale, inschatting is gekomen.

Belang van onderscheid gedetailleerde en globale capaciteit in juridisch beschikbare plannen

Een gedetailleerd plan met status 1 (juridisch beschikbaar) is bouwvergunningrijp. Op een globaal plan met dezelfde status kan echter een uitwerkingsverplichting liggen waardoor normaliter nog geen procedure voor bouwvergunningverlening gestart kan worden¹³. In de praktijk is dit overigens wel mogelijk. Het komt voor dat men middels de zogenaamde binnenplanse anticipatieregeling een bouwvergunningsprocedure start via art.15 WRO. Er vindt dan een toetsing plaats aan het globale plan.

Wanneer men de procedure voor het uitwerkingsplan gelijk laat lopen aan die van het globale (moeder-)plan kan dit na goedkeuring door de provincie (fase 1 WRO) binnen een aantal maanden ($\pm$ zes) leiden tot bouwvergunningrijp. In de praktijk heeft men echter meestal een reden om een globaal plan in te dienen dat vervolgens, vooral bij grotere plannen, veelal in fasen wordt uitgewerkt. De nog uit te werken deelplannen zijn daardoor nog niet bouwvergunningrijp. Daarnaast is het bij een aantal provincies de gewoonte om voor woningbouwplannen die naar verwachting pas na 5 jaar tot woningbouw zullen leiden standaard de gemeenten een globaal plan te laten ontwikkelen (met name voor het landelijk gebied). Anderzijds is een deel van de capaciteit in globale plannen al langere tijd juridisch beschikbaar. Daardoor is er een grote kans dat er (voor een deel) al een uitwerkingsplan is gemaakt waardoor dit deel van de capaciteit wel bouwvergunningrijp is. Deze capaciteit is met betrekking tot de beschikbaarheid dan dus vergelijkbaar met die in gedetailleerde plannen.

Inschatting

Om toch een beter beeld te krijgen van de capaciteit die bouwvergunningrijp is, is een inschatting gemaakt van het aandeel binnen globale plannen welke naar verwachting bouwvergunningrijp is (waarvoor dus reeds een uitwerkingsplan gereed is). Samen met de capaciteit in gedetailleerde plannen is dat dan de totale juridische beschikbare capaciteit, die bouwvergunningrijp is. De overige capaciteit in globale plannen is naar verwachting nog niet bouwvergunningrijp. Voor de inschatting ten behoeve van deze 0-meting is gebruik gemaakt van de gegevens die naar voren komen uit de inventarisatie door RIGO onder ge-

voetnoot

¹³ Dit geldt niet voor zogenaamde globale eindplannen. Deze vallen in dit onderzoek onder gedetailleerde plancapaciteit gezien hier wel een bouwvergunning op verleend kan worden.

meenten (enquête Zuid-Holland en Flevoland) en van gegevens van de provincie Friesland, die als enige provincie inventariseert of een plan juridisch gefaseerd is (globaal). Daarnaast zijn er interviews gehouden met provincies. Uit de interviews kwam echter naar voren dat provincies nagenoeg geen inschatting kunnen maken. Alleen de provincie Groningen gaf te kennen dat er nauwelijks globale plannen zijn.

Voor de globale inschatting is het gemiddelde van twee provincies (Zuid Holland en Friesland) toegepast op de overige provincies. (De inschattingmethode wordt nader toegelicht in bijlage II.) Uitzonderingen hierop zijn Gelderland en Groningen. In Gelderland worden globale plannen, ook al zijn deze formeel juridisch beschikbaar, niet als zodanig geregistreerd. Hier bestaat de juridisch beschikbare capaciteit zodoende alleen uit gedetailleerde plannen. In Groningen bestaat de geregistreerde juridisch beschikbare capaciteit zoals aangegeven door de provincie bijna uitsluitend uit gedetailleerde plannen.

tabel 4 **Inschatting van juridisch beschikbare capaciteit dat bouwvergunningrijp is op basis van het aandeel woningen in globale plannen dat nog niet bouwvergunningrijp is**

Provincie	Juridisch beschikbare capaciteit (1)*	Aandeel woningen dat nog niet bouwvergunningrijp is**	Juridisch beschikbare capaciteit (1)	
			nog niet bouwvergunningrijp	Bouwvergunningrijp***
Groningen	5.000	0%	0	5.000
Friesland	9.438	59%	5.568	3.870
Drenthe	9.133	57%	5.160	3.973
Overijssel	11.667	57%	6.592	5.075
Flevoland	10.657	57%	6.021	4.636
Gelderland	22.974	0%	0	22.974
Utrecht	31.287	57%	17.677	13.610
Noord-Holland*	-	-	-	-
Zuid-Holland	63.372	54%	34.221	29.151
Zeeland	4.750	57%	2.684	2.066
Noord-Brabant	27.369	57%	15.463	11.906
Limburg	15.069	57%	8.514	6.555
Nederland (exclusief Noord-Holland)	210.717	48%	101.901	108.815

* Juridisch beschikbare capaciteit na toedeling capaciteit met onbekende status (gedetailleerde en globale plannen)

** Het gaat hier om het aandeel *woningen* in een globaal plan niet om het aandeel *plannen*. Het aandeel *plannen* is lager dan het aandeel *woningen* gezien in de regel globale plannen een grotere omvang hebben. Dit aandeel is exclusief woningen die naar verwachting onderdeel zijn van een vergevorderd uitwerkingsplan.

*** Inschatting van de capaciteit in gedetailleerde bestemmingsplannen inclusief het deel in globale bestemmingsplannen dat naar verwachting bouwvergunningrijp is (waar een uitwerkingsplan gereed is).

Resultaat

De uitkomsten van de inschatting zijn weergegeven in tabel 4. Bij de interpretatie dient er rekening mee te worden gehouden dat het hier gaat om slechts een globale inschatting. Op basis van de inschatting is te concluderen dat ongeveer de helft van de juridisch beschikbare capaciteit ook daadwerkelijk bouwvergunningrijp is. Voor Nederland als totaal komt dit

neer op 109.000 woningen exclusief Noord-Holland. Voor deze provincie was zoals in de voorgaande paragraaf is aangegeven geen registratie van de juridisch beschikbare capaciteit mogelijk. Een groot deel van de capaciteit in globale plannen is pas beschikbaar indien ook juridische planprocedures worden doorlopen (art 19, uitwerkingsplan). Helaas is niet uit de gegevens van de provincies af te leiden in hoeverre deze procedures al (bijna) zijn doorlopen.

2.4.3 Capaciteit binnen en buiten bestaand stedelijk gebied

Voor een groot deel van de geïnventariseerde bestemmingsplan capaciteit is een aanduiding aangaande het type locatie bekend. Deze aanduiding verschilt enigszins per provincie. De meeste gegevensbestanden van provincies maken onderscheid naar 'bestaand stedelijk gebied' en '(nieuwe) uitleg'. Om de provincies te kunnen vergelijken zijn, bij provincies waarbij meerdere locatieaanduidingen zijn gebruikt, deze gehercodeerd naar 'bestaand stedelijk gebied (BSG)' en 'buiten bestaand stedelijk gebied (Buiten BSG)' (de grote gemene deler). Deze aanduidingen dienen niet als zeer nauwkeurig te worden geïnterpreteerd. De ene gemeente interpreteert deze aanduidingen immers anders dan de ander. Tevens is gebleken dat in een aantal provincies maar voor zeer weinig locaties een locatieaanduiding bekend is. Voor Friesland, Drenthe, Overijssel en Flevoland is zelfs voor minder dan de helft van de plannen het type locatie aangegeven (zie ook tabel 5 met rood aangegeven). Zo is van de totale capaciteit in Friesland van 42% een locatieaanduiding bekend en van de totale juridisch beschikbare capaciteit slechts 22%. Ook is soms een nader onderscheid naar juridische fase niet mogelijk omdat alleen een onderscheid voor de totale capaciteit per gemeente is aangegeven (Groningen en Friesland).

Resultaten

In tabel 5 is voor de plan capaciteit waar dat mogelijk is een indicatie gegeven van het onderscheid naar bestaand stedelijk gebied en buiten bestaand stedelijk gebied. Te zien is dat van de totale capaciteit¹⁴ in plannen waar een locatieaanduiding van bekend is ongeveer 45% in het bestaand stedelijk gebied is voorzien. Er zijn tevens verschillen per provincie waar te nemen. Zo is te zien dat in de provincies in Oost-Nederland alsmede in de provincie Utrecht en Zeeland, slechts een relatief klein aandeel van de capaciteit binnen het bestaand stedelijk gebied is voorzien. Echter is te zien dat behalve in Noord- en Zuid-Holland ook in de provincies Noord-Brabant, Limburg en de noordelijke provincies, een relatief groot aandeel binnen het bestaand stedelijk gebied is gelegen. Het aandeel ligt hier rond de 50%, wat overigens overeenkomt met de streefwaarde zoals is opgenomen in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

Het aandeel in bestaand stedelijk gebied is bij de juridisch beschikbare plan capaciteit lager dan bij de overige capaciteit (nog niet juridisch beschikbare capaciteit). Al moet men deze gegevens als indicatief beschouwen, kan toch uit dit verschil worden afgeleid dat de capaciteit die nog niet juridisch beschikbaar is meer gericht lijkt te zijn op bouwen binnen bestaand stedelijk gebied dan de juridisch beschikbare capaciteit.

voetnoot

¹⁴ Capaciteit van juridisch beschikbaar tot en met potentiële capaciteit (fase 1 tot en met 5)

tabel 5 **Indicatie van de plancapaciteit onderscheiden naar bestaand stedelijk gebied en buiten bestaand stedelijk gebied waarvan de locatie bekend is.**

Provincie	Totale geïnventariseerde capaciteit ¹ (status 1, 2, 3, 4, 5):			Juridisch beschikbare capaciteit ² (status 1):		
	Type locatie bekend ³	Bestaand stedelijk gebied	Buiten bestaand stedelijk gebied	Type locatie bekend	Bestaand stedelijk gebied	Buiten bestaand stedelijk gebied
Groningen	100%	49%	51%	0%	Onbekend ⁴	onbekend
Friesland	42%	64%	54%	22%	36%	64%
Drenthe	20%	30%	70%	23%	17%	83%
Overijssel	39%	29%	71%	30%	0%	100%
Flevoland	42%	15%	85%	94%	15%	85%
Gelderland	100%	46%	54%	100%	30%	70%
Utrecht	100%	28%	72%	100%	11%	89%
Noord-Holland	96%	48%	52%	0%	onbekend	onbekend
Zuid-Holland	77%	46%	54%	100%	34%	66%
Zeeland	100%	40%	60%	100%	20%	80%
Noord-Brabant	60%	53%	47%	61%	48%	52%
Limburg	88%	56%	44%	95%	48%	52%
Nederland	75%	44%	56%	84%	28%	72%

1: Totale geïnventariseerde capaciteit in verschillende fasen (juridisch beschikbaar tot en met potentieel)
2: Inclusief globale plannen
3: Aandeel van de capaciteit waar de locatie aanduiding bekend is (cursief is laag aandeel/betrouwbaarheid)
4: Voor deze provincie is type locatie alleen voor de totale gemeentelijke capaciteit bekend waarbij geen onderscheid naar juridische status is gegeven

2.5 **Samenvattende conclusies en interpretatie van de uitkomsten**

Voor deze 0-meting zijn gegevens verzameld bij provincies. Vervolgens zijn aanvullend nog enkele inventarisaties uitgevoerd bij gemeenten en regioverbanden. Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de capaciteit in plannen waar per 1-1-2003 gebouwd kan worden. Met de huidige beschikbare gegevens kan alleen een overzicht worden gegeven van de juridisch beschikbare plancapaciteit (de capaciteit die valt binnen bestemmingsplannen die door GS zijn goedgekeurd en onherroepelijk zijn).

Voor een deel van deze juridisch beschikbare plancapaciteit geldt dat nog niet per direct gebouwd kan worden. Oorzaken die hieraan ten grondslag kunnen liggen zijn knelpunten die nog kunnen bestaan en bezwaren die nog kunnen worden ingediend bij de procedure voor bouwvergunningverlening. Daarnaast zal een deel van deze plannen door de gemeente nog nader uitgewerkt moeten worden indien het globale bestemmingsplannen betreft¹⁵. Informatie hierover is in de regel wel aanwezig bij gemeenten maar wordt door provincies niet geïnventariseerd.

voetnoot

¹⁵ In de praktijk is dit overigens wel mogelijk. Het komt voor dat men middels de zogenaamde binnenplanse anticipatieregeling een bouwvergunningsprocedure start via art.15 WRO. Er vindt dan een toetsing plaats aan het globale plan.

Ondanks deze kanttekeningen is inventarisatie van de juridisch beschikbare bestemmingsplan capaciteit voor woningbouw zinnig. Op basis van deze 0-meting is namelijk een zeer volledig overzicht ontstaan dat in vergelijking met andere landelijke inschattingen zeker een toegevoegde waarde heeft. In de uitkomsten van deze meting zijn namelijk in principe bijna alle woningen (in zowel grote als zeer kleine plannen) meegenomen, welke gemeenten hebben opgegeven als juridisch beschikbare (onherroepelijk goedgekeurde) capaciteit.

De gegevens dienden te worden samengesteld uit verschillende inventarisaties. De gegevens zijn daardoor niet altijd even goed vergelijkbaar en is soms de juridische status van de plan capaciteit niet bekend. Ook zijn de gebruikte gegevens niet altijd even volledig en actueel. Om toch een beeld te krijgen van de capaciteit in plannen welke bouwvergunningrijp is, zijn daarom een aantal bewerkingstappen genomen:

- a. Vergelijkbaar maken van verschillende definities en aanvullingen.
- b. Een toedeling van de capaciteit waarvan de juridische status niet bekend is.
- c. Een inschatting van het aandeel dat bouwvergunningrijp is aan de hand van het aandeel nog nader uit te werken plannen (globale plannen).

Het resultaat van de inventarisatie is dat de capaciteit die door gemeenten als juridisch beschikbare is aangegeven in totaal 183.000 woningen bedraagt. Dit is dan exclusief Noord-Holland waarvoor de juridisch beschikbare (onherroepelijk door GS goedgekeurde) bestemmingsplan capaciteit niet kan worden onderscheiden.

Na toedeling van de capaciteit waarvan de status van het bestemmingsplan nog niet bekend is, neemt de juridisch beschikbare (onherroepelijke door GS goedgekeurde) capaciteit toe tot zo'n 211.000 woningen (exclusief Noord-Holland). Wanneer daarna een globale schatting gedaan wordt van de capaciteit die ook daadwerkelijk bouwvergunningrijp is komen we op 108.800 woningen. Bij de interpretatie dient dus rekening gehouden te worden met het feit dat dit slechts een inschatting is, onder meer omdat ook provincies nauwelijks inzicht hebben in het aandeel binnen globale plannen, dat bouwvergunningrijp is.

tabel 6 De juridisch beschikbare plan capaciteit en de bewerkingen

<i>Provincie</i>	<i>A: capaciteit na eerste bewerking</i>	<i>B: toedeling onbekenden</i>	<i>C: inschatting bouwvergunningrijp</i>
Groningen	5.000	5.000	5.000
Friesland	8.678	9.438	3.870
Drenthe	8.644	9.133	3.973
Overijssel	10.823	11.667	5.075
Flevoland	10.657	10.657	4.636
Gelderland	22.974	22.974	22.974
Utrecht	30.545	31.287	13.610
Noord-Holland*	<i>nvt</i>	-	-
Zuid-Holland	49.652	63.372	29.151
Zeeland	4.596	4.750	2.066
Noord-Brabant	16.820	27.369	11.906
Limburg	14.838	15.069	6.555
Nederland (exclusief Noord-Holland)	183.227	210.717	108.815

* Voor Noord-Holland is de juridisch beschikbare plan capaciteit niet af te leiden uit de beschikbare gegevens

Deze 0-meting heeft niet als primair doel te bepalen of de juridisch beschikbare bestemmingsplan capaciteit voldoende of onvoldoende is. Om hier toch een eerste beeld van te krijgen kan een vergelijking met de omvang van jaarlijkse feitelijke woningtoevoeging enig houvast bieden bij de interpretatie van de resultaten. Voor Nederland als totaal ligt de plan capaciteit waarvan wordt aangenomen dat deze bouwvergunningrijp is hoger dan het aantal toevoegingen in het voorgaande jaar (71.300 woningen in 2002). Dit geldt voor alle provincies. Voorzichtig kan hieruit opgemaakt worden dat een verhoging van deze productie in 2003 met betrekking tot de bestemmingsplan capaciteit mogelijk lijkt te zijn. Over het algemeen is de waarde van deze conclusie sterk afhankelijk van de inschatting die gedaan is naar het aandeel woningen in gedeelten van globale plannen dat nog niet bouwvergunningrijp is. **Voor de toekomst is een goede registratie van het aandeel van de capaciteit in globale plannen dat nog niet bouwvergunningrijp is van essentieel belang om betrouwbare conclusies te kunnen trekken (zie ook hoofdstuk 4).**

Het is, uitgaande van bovenstaande signalering, aannemelijk dat knelpunten vanaf het moment dat een plan bouwvergunningrijp is een belangrijke rol spelen bij de vertragingen in de bouwproductie. Helaas is het op basis van de provinciale gegevens die voor deze 0-meting zijn gebruikt niet mogelijk een representatief beeld te geven van de ervaren knelpunten.

Er is over dit thema onlangs onderzoek gedaan door het bureau OTB¹⁶. Opvallend is dat uit dit onderzoek blijkt dat bij 40% van de plannen veel knelpunten voorkomen die te maken hebben met de planontwikkelingsfase. Bij 18% van de plannen komen (daarnaast) veel knelpunten voor in de afzetfase en bij 10% in de bouwfase. Volgens de geïnterviewden is het met name het planvormingsproces en in mindere mate de verkoopfase welke van invloed is op de stagnatie van de bouwproductie. Voor gedetailleerde gegevens wordt verwezen naar de genoemde rapportage “Knelpunten monitor Woningbouw 2003” welke is uitgevoerd in opdracht van de Taskforce Woningbouwproductie.

voetnoot

¹⁶ *Knelpunten monitor Woningbouw 2003, ervaren knelpunten door marktpartijen, gemeenten en provincies, OTB oktober 2003*

3

Inventarisatie streekplan capaciteit

Naast de bestemmingsplan capaciteit wordt in het kader van de 0-meting ook de streekplan capaciteit voor woningbouw bepaald. De omvang van de streekplan capaciteit is bijvoorbeeld van belang in relatie tot de (regionale) woningbehoefte. Ook kan inzicht worden verkregen in hoe groot de restcapaciteit nog is wanneer de reeds geplande woningbouw van de streekplan capaciteit wordt afgetrokken. Daarnaast is dit van belang om inzicht te krijgen in hoeverre in deze plannen rekening wordt gehouden met ruimtereserveringen op het niveau van het hoge scenario voor de ruimte vraag naar wonen uit de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening.¹⁷ Er zijn in Nederland op dit moment 16 streekplannen vigerend. De doelstelling van dit deelonderzoek is om een beeld te krijgen van de streekplan capaciteit in al deze plannen. Hierbij is het van belang om de onderlinge vergelijkbaarheid van de gegevens te verhogen door zoveel mogelijk gebruik te maken van dezelfde definitie van capaciteit.

3.1 Achtergrond en definitie

Het begrip streekplan capaciteit is niet altijd even helder. In algemene zin zouden we dit kunnen definiëren als de capaciteit in aantallen woningen en/of hectare die is neergelegd in het betreffende plan. Het gaat bij streekplannen echter niet om een afgerond plan voor de periode waarop het plan van toepassing is. Dit is dan ook niet de functie van het streekplan. Het gaat meer om het scheppen van een kader waarbinnen bouwinitiatieven gereguleerd kunnen worden.

Na een eerste bestudering van de vigerende streekplannen kan worden geconcludeerd dat er in streekplannen globaal gezien twee manieren zijn waarop de ontwikkeling van bestemmingsplannen wordt gereguleerd. In de praktijk kan een gemeente vanuit het streekplan twee soorten grenzen ervaren: een ruimtelijke en

voetnoot

¹⁷ Zie ook *Achterblijvende woningbouwproductie, problematiek en maatregelen*, Eindrapport Taskforce Woningbouwproductie, januari 2002, p.20.

een programmatische. De ruimtelijke grens wordt bepaald door de fysieke ruimte die het streekplan biedt met de bestemming woningbouw (bijvoorbeeld plangrenzen en rode contouren). De programmatische grens wordt bepaald door een maximum aantal te bouwen woningen in een regio of gemeente (bijvoorbeeld afhankelijk van type gemeente of van groei eigen bevolking). Recentere streekplannen hanteren veelal beide soorten sturingsinstrumenten.

Naast de regulerende rol van het streekplan is er uiteraard ook de meer programmatische rol. In de betreffende regio is voor de planperiode een woningbehoefte waarop de mogelijkheden voor onder meer nieuwbouw aan moeten sluiten. Een belangrijk onderdeel van een streekplan is dan ook voldoende capaciteit te bieden voor de te verwachten (kwantitatieve) woningvraag.

Capaciteiten en definitie

Een streekplan is geen eindplan in de zin dat de ruimte voor woningbouw tot in detail is bestemd. Dit zou zeker gezien de relatief lange planningsperiode moeilijk te verwezenlijken zijn. Van kwantitatief te bepalen ruimtelijke capaciteit is dan ook geen sprake. Een streekplan laat zeker de laatste jaren het initiatief en de zoekruimte steeds vaker over aan de lokale overheid. Het aangeven van contouren of het sturen aan de hand van de gemeentelijke of regionale volkshuisvestingsplannen zijn daar voorbeelden van. In de praktijk zijn de locaties voor woningbouw dan ook niet in een streekplan opgenomen behoudens die waar reeds overeenstemming met gemeenten over is bereikt (harde capaciteit). Wel geven provincies soms zoekgebieden aan waar bijvoorbeeld nieuwe uitleg plaats kan vinden. De invulling en de capaciteit van deze gebieden is vaak nog onzeker en is mede afhankelijk van de ontwikkelingen elders in de provincie. De ruimtelijke grenzen van deze gebieden zijn dan ook niet altijd aangegeven.

Wat kan onder streekplan capaciteit worden verstaan

Bestemmingsplanontwikkeling vindt op lokaal niveau plaats. Het streekplan vervult hier een regulerende en programmatische rol bij. Met andere woorden: het streekplan kan iets niet alleen wel of niet toestaan maar legt daarnaast ook een taakstelling op.

In het streekplan is het zogenaamde bouwprogramma opgenomen. Dit geeft aan wat men zich voorneemt in de planperiode te willen bouwen. Een deel daarvan is voor de provincie taakstellend (Vinex en Vinac). In de praktijk fungeert deze streekplan capaciteit voor de landelijke gemeenten meestal als maximum en voor de stedelijke gebieden veelal als minimumcapaciteit.

Onder streekplan capaciteit wordt in dit onderzoek verstaan:

de geplande woningbouw voor uitbreiding van de woningvoorraad binnen de planperiode in het betreffende gebied.

De streekplan capaciteit is geen optelling van de verschillende bouwplannen maar het voornemen dat men heeft voor de betreffende periode. De capaciteit wordt doorgaans bepaald aan de hand van de taakstelling, de woningbehoefte en de

ruimtelijke mogelijkheden. Er zijn zodoende provincies waar de capaciteit onvoldoende ruimte geeft voor de verwachte woningbehoefte.

3.2 Resultaten en methodiek

In deze paragraaf zijn de uitkomsten van de inventarisatie van de streekplan capaciteit weergegeven. De gegevens per streekplan zijn in de bijlage weergegeven. In deze paragraaf wordt ingegaan op de capaciteit vanaf 2003 en de restcapaciteit tot 2010 en wordt tevens een vergelijking gemaakt met het Hoge Ruimtedruk-scenario uit de Vijfde Nota voor de Ruimtelijke Ordening.

Bronnen voor analyse

Ten behoeve van deze 0-meting zijn alle streekplannen opgevraagd en bestudeerd. Hierbij is gekeken in hoeverre de streekplan capaciteit uit de vigerende plannen was af te leiden. Dit was niet voor alle plannen mogelijk. In die gevallen zijn aanvullende bronnen gebruikt waarnaar meestal in het streekplan wordt verwezen en die daar dus onderdeel van uitmaken.

Er doen zich twee soorten situaties voor waarin de capaciteit uit een aanvullende andere bron is afgeleid.

- o Het streekplan zelf biedt onvoldoende informatie. De capaciteit is aan de hand van aanvullende bronnen bepaald. Dit geldt voor Groningen, Friesland, Limburg en Zeeland.
- o Het plan is nog maar een aantal jaren vigerend. In dit geval is aanvullend een ontwerp of voorontwerp geraadpleegd voor de bepaling van de capaciteit indien deze reeds beschikbaar was en aantallen woningen bekend zijn. Dit geldt voor Noord-Holland Noord en Utrecht. Het gaat hier om voorlopige cijfers.

In tabel 8 zijn de geraadpleegde vigerende plannen weergegeven met de gevonden capaciteit en periode waar deze capaciteit op van toepassing is. Ook zijn, indien van toepassing, de aanvullende bronnen vermeld. Voor de streekplangebieden waarvoor de periode bijna is verstreken, is -indien beschikbaar- de capaciteit uit de ontwerp streekplannen weergegeven (tabel 9). Het gaat hier om de gebieden Noord-Holland Noord en Utrecht. Ook het voorontwerp van het provinciaal omgevingsplan Drenthe (POP II) is vermeld gezien men in de praktijk reeds van deze aantallen uitgaat.

Planperiode en restcapaciteit

De streekplan capaciteit is in de streekplannen gegeven voor de gehele planperiode, of voor deelperioden (bijvoorbeeld vijfjaar termijnen). Daarnaast zijn er verschillen in de periode waarop de capaciteit betrekking heeft. Zowel het begin als het eindjaar waarop de capaciteit betrekking heeft verschilt per plan. Om inzicht te verkrijgen in de restcapaciteit die op enig peiljaar nog beschikbaar is (hier 2003), dient de woningtoevoeging in de jaren voorafgaand aan dit peiljaar binnen de beschouwde planperiode van de capaciteit te worden afgetrokken. Het resultaat is terug te vinden in tabel 10.

tabel 8 Vigerende plancapaciteit per streekplangebied

<i>provincie</i>	<i>Plan</i>	<i>datum</i>	<i>capaciteit</i>	<i>periode capaciteit</i>
Groningen	Provinciaal Omgevingsplan + nota bouwen en wonen	dec 2000	11.500	2002-2006
Friesland	Streekplan Friesland + nota Wenjen 2000+	mrt 1994	27.761	2001-2010
Drenthe	Provinciaal Omgevingsplan	dec 1998	28.754	1995-2009
Overijssel	Streekplan Overijssel 2000+	dec 2000	39.125 – 47.635	2000-2009
Flevoland	Omgevingsplan Flevoland	nov 2000	49.450-58.850	2000-2015
Gelderland	Streekplan + UVP	1996 / 2000	152.179	1995-2014
Utrecht	Streekplan	juli 1994	79.250	1994-2005
Noord-Holland	Streekplan Noord-Holland Noord	sept 94	35.000	1992-2005
	Streekplan Noord-Holland Zuid	feb 2003	155.000	2000-2020
Zuid-Holland	Streekplan Zuid-Holland West	feb 2003	95.000	2000-2015
	Streekplan Zuid-Holland Oost	oude versie	26.600	1995-2015
	Streekplan Rijnmond	juni 1996	80.900	1997-2009
	Streekplan Zuid-Holland Zuid	1995	22.133	2000-2010
Zeeland	Streekplan Zeeland	sept 1997	10.802	2000-2010
Noord-Brabant	Streekplan Noord-Brabant 2002 + herzien programma	feb-02	185.800	2000-2020
Limburg	Provinciaal Omgevingsplan Limburg + RVPs	jun 2001	40.000	2002-2010

tabel 9 Nog niet vigerende streekplannen

<i>Provincie</i>	<i>Plan</i>	<i>datum</i>	<i>capaciteit</i>	<i>periode capaciteit</i>
Drenthe	Voorontwerp Provinciaal Omgevingsplan	Feb 2003	30.100	2000-2014
Utrecht	Streekplan 2005-2015	Dec. 2003	72.550	2005-2015
Noord-Holland	Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord	Eind 2003	34.500	2004-2015

Indicatie van de plancapaciteit voor de periode 2003-2010*Vigerende plannen*

Een groot deel van de vigerende streekplannen heeft een planhorizon tot 2010 of verder. Alleen het streekplan van de provincie Groningen reikt slechts tot het jaar 2006. Er is voor gekozen om de capaciteit voor de periode 2003-2010 in te schatten om zodoende tot enigszins vergelijkbare cijfers te komen (zie tabel 10). Bij deze inschatting is gebruik gemaakt van de gemiddelde jaarlijkse opgave van de restcapaciteit.

Bij een plan dat betrekking heeft op een langere looptijd, bijvoorbeeld de periode 2000 tot 2015, is eerst de toename van woningvoorraad tot 2003 op de plancapaciteit in mindering gebracht. Voor de restcapaciteit die dan ontstaat, is de gemiddelde jaarlijkse opgave bepaald en is deze vermenigvuldigd met het aantal jaren in de periode 2003-2010 (7 jaar).

Voor Nederland als totaal is op deze wijze bepaald dat er in de vigerende streekplannen nog ruimte is voor 488.000 woningen in de periode 2003-2010. Dit komt neer op een ruimte voor een gemiddelde toevoeging van 70.000 woningen per jaar. Hierbij dient te worden aangetekend dat de plancapaciteit voor de provincies Groningen slechts loopt tot 2006 en voor Utrecht en Noord-Holland Noord slechts tot 2005. Daarnaast gaat de provincie Drenthe niet meer uit van het vigerende plan maar van de cijfers die zijn opgenomen in het ontwerpplan dat een bouwprogramma kent voor de periode 2000-2015.

Capaciteit in ontwerpplannen

Om voor de streekplangebieden Utrecht en Noord-Holland Noord een beeld te krijgen van de capaciteit in de periode 2003-2010 is tevens een inschatting gemaakt op basis van de ontwerpstreekplannen. Hier gaan we ervan uit dat deze plannen op korte termijn vastgesteld worden. De berekening heeft op vergelijkbare wijze plaatsgevonden als die van de vigerende plancapaciteit. De meerwaarde van deze exercitie is dat voor deze streekplangebieden nu ook de (nog niet vastgestelde) capaciteit in de periode na de vigerende planperiode wordt meegenomen. Deze zelfde exercitie heeft ook plaatsgevonden voor Drenthe. De berekeningswijze is nader toegelicht in bijlage II. Voor Groningen waar de vigerende periode slechts loopt tot 2006 is vooralsnog geen ontwerpstreekplan beschikbaar.

Resultaat

Te zien is dat wanneer we de capaciteit in ontwerpplannen betrekken in onze inschatting van de capaciteit, zowel voor Drenthe als voor Utrecht en Noord-Holland meer capaciteit beschikbaar is dan alleen op basis van de vigerende plannen. Dit is een logisch gevolg van het feit dat deze vigerende plannen nog maar een beperkte planhorizon hebben. Wanneer we de capaciteit in de drie ontwerpstreekplannen verdisconteren komt de totale streekplan capaciteit in Nederland uit op 541.900 woningen voor de periode 2003-2010. Dit komt neer op een ruimte voor een gemiddelde toevoeging van ongeveer 77.400 woningen per jaar. Dit is dan exclusief de ruimte die er in Groningen is in de periode 2006-2010. Deze is helaas niet uit beschikbare documenten af te leiden.

tabel 10 Bepaling van de restcapaciteit in streekplannen per provincie¹

Provincie	Vigerende plannen					Ontwerp plannen
	totale plan-capaciteit	groei voorraad vanaf begin plan-periode(s)	restcapaciteit vanaf 2003	Indicatie restcapaciteit 2003-2010	bijzonderheid	Indicatie rest-capaciteit 2003-2010
Groningen	11.500	1.400	10.100	10.100	<- tot 2006	-
Friesland	27.800	4.100	23.600	23.600		-
Drenthe	28.800	16.700	12.000	12.000	niet in gebruik	14.900
Overijssel	43.400	10.100	33.300	33.300		-
Flevoland	54.200	11.900	42.300	24.700		-
Gelderland	152.200	63.500	88.700	51.800		-
Utrecht	79.300	57.400	21.900	21.900	<- tot 2005	50.800
Noord-Holland	190.000	55.900	134.100	55.700	<- deels tot 2005 ²	77.600
Zuid-Holland	224.600	58.800	165.900	128.100		-
Zeeland	10.800	2.700	8.100	8.100		-
Noord-Brabant	185.800	25.300	160.500	82.100		-
Limburg	40.000	3.100	36.900	36.900		-
Nederland	1.048.200		737.400	488.200		541.900 ³

¹ bij deze berekening is uitgegaan is van de netto toevoeging (toevoeging minus onttrekking)

² Streekplan Noord-Holland Noord heeft betrekking op de periode tot 2005

³ Totale capaciteit in vigerende plannen waarbij voor Drenthe, Utrecht en Noord-Holland Noord de capaciteit in de ontwerp streekplannen is verdisconteerd

3.3 Vergelijking met het Hoge Ruimtedruk scenario

Om inzicht te krijgen in de betekenis van de gevonden capaciteiten in de streekplannen, wordt hier tevens een vergelijking gemaakt met het zogenaamde Hoge Ruimte drukscenario (HRD). Dit scenario is opgenomen in de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening. Naast drie andere economische scenario's is in deze nota het scenario doorgerekend waarbij de druk op de toekomstige ruimte hoog is. Door een vergelijking met de gevonden streekplan capaciteit te maken kan inzicht verkregen worden in hoeverre in deze plannen rekening wordt gehouden met ruimtereserveringen op het niveau van het hoge scenario voor de ruimtevraag naar wonen uit de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening.¹⁸

In tabel 11 is de vergelijking met het HRD-scenario weergegeven voor de vigerende plannen en na verdiscontering van een drietal ontwerp-streekplannen. De vergelijking kan alleen plaatsvinden voor de periode 2003-2010 aangezien alleen voor die periode voldoende streekplangegevens beschikbaar zijn. In de eerste kolom is de woningbehoefte volgens het HRD-scenario weergegeven. Wanneer we deze in

voetnoot

¹⁸ Zie ook *Achterblijvende woningbouwproductie, problematiek en maatregelen*, Eindrapport Taskforce Woningbouwproductie, januari 2002, p.20.

minderen brengen op de plancapaciteit is een indicatie te geven over de overschotten of tekorten ten opzichte van dit scenario per provincie.

Verskil met vigerende plannen

Voor Nederland als geheel is de vigerende streekplan capaciteit te gering om te voldoen aan het HRD-scenario. Het gaat hier om een tekort van zo'n 20.000 woningen wat neer komt op 4% van de totale behoefte volgens het HRD-scenario. In absolute aantallen zijn de grootste tekorten aanwezig in Gelderland, Utrecht en Limburg. Een aantal provincies (met name Zuid-Holland) laten een overschot zien ten opzichte van het HRD-scenario. Bij de interpretatie dient er rekening mee te worden gehouden dat het hier niet automatisch gaat om voldoende ruimte om te voldoen aan het HRD-scenario. Voor een groot deel van deze streekplan capaciteit dient immers nog ruimte te worden gevonden.

tabel 11 **Vergelijking streekplan capaciteiten met het Hoge Ruimtedruk scenario (HRD)**

<i>Provincie</i>	<i>HRD-scenario 2003 -2010¹</i>	<i>Vigerende plannen</i>			<i>Ontwerp plannen</i>	
		<i>Indicatie restcapaciteit 2003-2010</i>	<i>bijzonder- heid</i>	<i>Verskil HRD- scenario en plan capaciteit</i>	<i>Indicatie plan- capaciteit 2003- 2010</i>	<i>Verskil HRD- scenario en plan capaciteit</i>
Groningen	5.700	10.100	<i>tot 2006</i>	4.400	-	-
Friesland	25.600	23.600		-2.000	-	-
Drenthe	12.400	12.000	<i>plan niet meer in gebruik</i>	-400	14.900	2.500
Overijssel	29.900	33.300		3.400	-	-
Flevoland	27.100	24.700		-2.500	-	-
Gelderland	76.700	51.800		-25.000	-	-
Utrecht	72.700	21.900	<i>tot 2005 deels tot 2005²</i>	-50.800	50.800	-21.900
Noord-Holland	54.800	55.700		800	77.600	22.800
Zuid-Holland	68.900	128.100		59.200	-	-
Zeeland	5.300	8.100		2.800	-	-
Noord-Brabant	83.700	82.100		-1.600	-	-
Limburg	45.100	36.900		-8.200	-	-
Nederland	507.900	488.200		-19.700	541.900 ³	34.000

¹ HRD-scenario 2000-2010 minus reeds gebouwde woningen tot 2003

² Streekplan Noord-Holland Noord heeft betrekking op de periode tot 2005

³ Totale capaciteit in vigerende plannen waarbij voor Drenthe, Utrecht en Noord-Holland Noord de capaciteit in de ontwerp streekplannen is verdisconteerd.

Verdiscontering van ontwerpplannen

Indien we de capaciteit in de ontwerp streekplannen betrekken in deze vergelijking is te zien dat het zogenaamde tekort ten opzichte van het HRD-scenario in Utrecht afneemt maar nog steeds negatief blijft. In Drenthe en Noord-Holland wordt het

relatieve overschot ten opzichte van het scenario groter dan dat al was. Per saldo betekent dit dat er voor Nederland als totaal meer capaciteit in de vigerende en geraadpleegde ontwerpstreekplannen is opgenomen dan het HRD-scenario (+34.000 woningen).

3.4 Conclusies en interpretatie

In dit onderzoek is de streekplan capaciteit gedefinieerd als “de geplande woningbouw voor uitbreiding van de woningvoorraad binnen de planperiode in het betreffende gebied”. Gebleken is dat deze in principe voor alle streekplangebieden bekend is. De periode waar de capaciteit op van toepassing is verschilt echter tussen de vigerende streekplannen. Hierom hebben bewerkingen plaatsgevonden om te komen tot een vergelijkbare periode. Gekozen is voor de periode 2003-2010.

Voor een aantal vigerende plannen geldt dat de capaciteit echter betrekking heeft op de periode tot 2005/2006 (Utrecht, Noord-Holland Noord en Groningen). Voor deze provincies is daarom gebruik gemaakt van de cijfers uit de ontwerpplannen met uitzondering van de provincie Groningen, aangezien hier vooralsnog geen ontwerpplan beschikbaar is.

Bij de interpretatie van de uitkomsten zoals die in voorgaande paragrafen zijn gepresenteerd dient men rekening te houden met het feit dat de streekplan capaciteit geen vast gegeven is. In principe hebben de plannen een geldigheid van gemiddeld 10 jaar. Echter de plan capaciteit in de zin van het aantal te bouwen woningen kan tijdens deze periode aangepast worden bijvoorbeeld middels een partiële herziening. Ook komt het voor dat in het streekplan geen capaciteit is opgenomen maar dat een aparte nota aangaande de woningbouwplanning geldt welke tevens tussentijds aangepast kan worden. Deze aanpassingen vinden in de regel plaats aan de hand van nieuwe inzichten aangaande de woningbehoefte. Het totale streekplan zelf kan uiteraard ook herzien worden met name wanneer de geldige periode ten einde loopt. Hierdoor verandert de capaciteit eveneens. In figuur 4 is de gemiddelde termijn weergegeven van voorbereiding tot vaststelling. In de praktijk blijkt dit mede afhankelijk van de ambtelijke inzet in de voorbereidingsfase. Voor Noord-Holland-Noord wordt verwacht dat het nieuwe streekplan vanaf de voorbereiding binnen twee jaar tot vaststelling zal leiden. Dit is relatief snel vergeleken met de praktijk in Nederland.

figuur 4 Indicatie gemiddelde proceduredtijd tussen de onderscheiden planfasen

<i>Planfase</i>	<i>tijdsduur tot vaststelling</i>
Voorbereiding	> 24 maanden
In voorbereiding	5 – 10 maanden
Vaststelling	

Een tweede aandachtspunt voor de toekomst is dat er door provincies middels streekplannen de laatste jaren steeds meer op kwaliteit wordt gestuurd dan op kwantiteit. Steeds vaker bepalen regio's of gemeenten aan de hand van volkshuis-

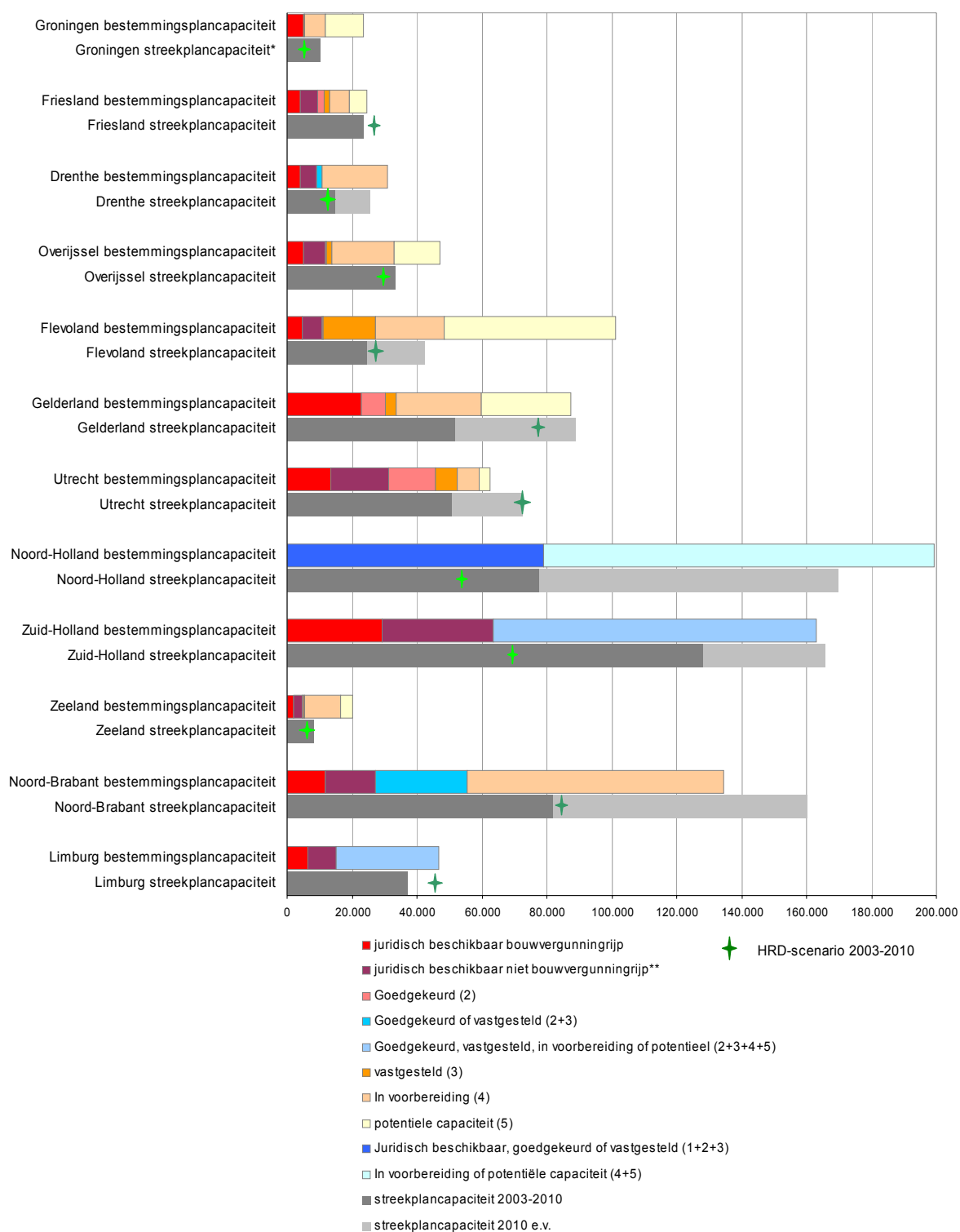
vestingplannen de kwantitatieve opgave. Het streekplan geeft dan vooral grenzen aan in de vorm van bijvoorbeeld rode of groene contouren. Deze verschuiving houdt in dat het streekplan minder betekenis krijgt voor het bepalen van de capaciteit in kwantitatieve zin.

Streekplan capaciteit versus bestemmingsplan capaciteit

In figuur 5 is de streekplan capaciteit afgezet tegen de capaciteit in bestemmingsplannen. Het gaat hier om de streekplan capaciteit waarbij voor de provincies Drenthe, Noord-Holland Noord en Utrecht gebruik gemaakt is van de ontwerp streekplannen. Voor Groningen geldt de streekplan capaciteit tot 2006. Te zien is dat de juridisch beschikbare bestemmingsplan capaciteit maar een klein aandeel vormt van de streekplan capaciteit. Dit is niet opzienbarend aangezien binnen de streekplanperiode nog plan capaciteit nog in de fasen daarvoor zullen worden goedgekeurd door GS.

Wanneer we kijken naar de capaciteit inclusief de capaciteit die nog niet juridisch beschikbaar is kan geconcludeerd worden dat voor een groot aantal provincies er nu reeds voldoende plannen in de pijplijn zitten om theoretisch aan de streekplan capaciteit voor de periode 2003-2010 te voldoen. We gaan er dan vanuit dat er geen planuitval plaatsvindt en de capaciteit ook daadwerkelijk binnen deze periode bouwvergunningrijp is. Bij de interpretatie van de figuur dient er rekening mee te worden gehouden dat voor de provincies Drenthe, Noord-Brabant en Limburg geen potentiële bestemmingsplan capaciteit bekend is (zie ook figuur 5).

figuur 5 Streekplan capaciteit versus bestemmingsplan capaciteit vanaf 2003

* Streekplan capaciteit tot 2006

** Capaciteit in juridisch beschikbare globale plannen welke nog niet bouwvergunningrijp is.

4

Monitoring plancapaciteit in de toekomst

Tijdens de uitvoering van dit onderzoek is de vraag naar voren gekomen wat de mogelijkheden zijn voor een eventuele permanente monitor plancapaciteit. Uit de eerste 0-meting is bruikbare informatie af te leiden over de mogelijkheden van een permanente monitor.

In het kader van het opzetten van een permanente monitor dient eerst inzichtelijk gemaakt te worden of deze inhoudelijk aan kan sluiten op al bestaande periodieke inventarisaties of een combinatie daarvan (4.1). Daarnaast dienen het nut en de noodzaak van een dergelijke monitor gezien te worden in het licht van de mogelijkheden en investeringen (4.2).

4.1 Aansluiting periodieke monitor op bestaande inventarisaties

Provinciale inventarisaties

Een van de belangrijkste inventarisaties met betrekking tot plancapaciteit is de provinciale meting. Deze is ook betrokken in deze 0-meting. Uit onderzoek bleek dat de haalbaarheid van deze meting zonder veel aanpassingen en aanvullende inventarisaties nagenoeg niet mogelijk is. Zo is er bijvoorbeeld een drietal provincies dat geen inventarisaties meer uitvoert. Indien gekozen wordt om een permanente monitor via de provincies te laten uitvoeren dient het format van deze inventarisaties aangepast te worden en dienen provincies gestimuleerd te worden periodiek mee te werken. In figuur 6 is een format weergegeven voor de inhoud van deze monitor. Voor een eventuele meting in de toekomst dienen twee belangrijke knelpunten te worden opgelost:

1. Een heldere meetbare definitie van de terstond beschikbare plancapaciteit dient tezamen met de provincies geformuleerd te worden en dient overal gelijk te zijn. Hierbij kan niet aangesloten worden op de definitie die wordt gehanteerd bij deze 0-meting. Inzicht in de juridisch beschikbare capaciteit die ook daadwerkelijk bouwvergunningrijp is, kan hieruit niet zonder een inschatting worden herleid. De opzet van de huidige inventarisaties dient dus gewijzigd en aangevuld te worden zodat een gestandaardiseer-

de vragenlijst richting gemeenten kan gaan. Dit geldt ook voor de overige inhoudelijke aspecten zoals in het format in figuur 6 is aangegeven. Tevens zullen de inventarisaties bij de verschillende provincies op een vergelijkbare wijze in een database opgenomen dienen te worden.

2. Er dient zekerheid te komen dat alle provincies jaarlijks een inventarisatie uitvoeren en dat alle gemeenten meewerken. Op dit moment is dit niet meer verplicht. De provincies dienen dus overtuigd te worden van het nut en de noodzaak van een dergelijke inventarisatie.

Het aanpassen van het huidige format dat de verschillende provincies hanteren (punt 1) zal niet vanzelf gaan maar lijkt niet onmogelijk. Het is bijvoorbeeld denkbaar de provincies hierover begin 2004 te benaderen. Een gestandaardiseerde inventarisatie heeft voor provincies immers ook voordelen. Zo kan men bijvoorbeeld vergelijkingen maken met de rest van het land.

Met name punt 2 lijkt op dit moment het grootste knelpunt. De oplossing hiervan is een belangrijke voorwaarde voor succes. Bestuurlijk commitment is echter noodzakelijk om met een periodieke monitor te kunnen starten.

figuur 6 **Format voor een monitor bestemmingsplan capaciteit**

	Definitie	Wijze van meten
Beschikbare capaciteit	De restcapaciteit in woningaantallen welke onderdeel uitmaakt van juridisch beschikbare plannen (WRO fase 1) welke bouwvergunningrijp is.	Registratie (door gemeente).
Overige capaciteit (eventueel, is niet noodzakelijk voor meting beschikbare capaciteit)	Capaciteit in woningaantallen naar juridische planfase WRO. Hierbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen gedetailleerde plannen en globale plannen met uitwerkingsverplichting.	Registratie (door gemeente)
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen. Waarbij indien van toepassing ook het aantal te onttrekken woningen wordt aangegeven.	Registratie (door gemeente).
Oppervlak	Capaciteit in aantal hectaren.	Nog nader te bepalen. Hierbij kan gedacht worden aan een GIS-kaart. Er dient echter rekening mee gehouden te worden dat het aandeel woningen dat reeds gebouwd is jaarlijks in deze kaart dient te worden opgenomen.
Fasering productie (eventueel, is niet noodzakelijk voor meting beschikbare capaciteit)	Aantallen woningen per plan die een gemeente denkt te realiseren naar jaar. Zowel nieuwbouw als onttrekking.	Registratie door gemeente maar in verband met betrouwbaarheid indicatief.

	Definitie	Wijze van meten
Locatie	Binnen en buiten bestaand stedelijk gebied.	Nog nader te bepalen. Middels locatie aanduiding op GIS-kaart (vlak of x,y coördinaat).
Knelpunten	Knelpunten zoals bekend op het moment van registratie.	Gestandaardiseerde registratie door gemeenten.
Overig	Gemeentenaam. Naam bestemmingsplan of bouwlocatie.	Registratie (door gemeente).

DURP

DURP is een stimuleringsprogramma van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer in samenwerking met vijf andere organisaties: het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (NIROV), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Beroepsvereniging van Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen (BNSP) en het netwerk voor geo-informatie, de Ravi. DURP is in november 2000 van start gegaan.

Door ruimtelijke plannen digitaal te maken en uit te wisselen wil DURP bereiken dat:

- o Het proces van ruimtelijke ordening van de drie overheidslagen verbetert en er dus een meer samenhangende en transparantere ruimtelijke planning ontstaat,
- o de dienstverlening naar de burger verbetert,
- o de inzichtelijkheid van ruimtelijke plannen verbetert en dus een betere monitoring van ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk wordt,
- o de handhaving verbetert.

Uit een nulmeting, die in het voorjaar van 2002 onder gemeenten en stedenbouwkundige bureaus is gehouden, bleek dat bijna alle gemeenten van plan zijn in de toekomst alle plannen door middel van hetzelfde format digitaal uitwisselbaar te maken.

In dit format is naast op te nemen kaartbeelden ook plaats voor data. Het is dus zinvol om de doelstellingen van een monitor plancapaciteit te implementeren in het format van DURP. De voortgang van digitaliseren van ruimtelijke plannen volgens het DURP-format is echter zodanig dat er niet van uit kan worden gegaan dat binnen een aantal jaren een landsdekkend beeld verkregen kan worden (DURP heeft tot doel dat in 2005 70% van de nieuwe ruimtelijke plannen digitaal beschikbaar is en met andere partijen uitgewisseld kan worden). Bovendien is uit een digitaal beschikbaar plan niet op te maken hoeveel woningen er op enig moment reeds gebouwd zijn c.q. oppervlak bebouwd is. De restcapaciteit van het plan kan hier dus niet rechtstreeks uit worden afgeleid.

Op termijn kan een landsdekkende DURP-database de basis vormen voor het monitoren van plancapaciteit. Het is daarom zinvol om de eisen die worden gesteld aan een capaciteitsmonitor mee te nemen in de ontwikkeling van DURP. Er zullen echter nog wel enige jaren overheen gaan voordat een landsdekkende DURP-database zal zijn gerealiseerd.

Nieuwe Kaart van Nederland

Sinds de oprichting van de Stichting *De Nieuwe Kaart van Nederland* is tweemaal een inventarisatie van ruimtelijke plannen gepresenteerd. Evenals bij de provinciale inventarisaties is de meeste informatie verzameld bij gemeenten. De inhoud van het landsdekkende (GIS-)bestand vertoont enige gelijkenissen met de gegevens die de provincies bij gemeenten verzamelen. Verschillende plankenmerken waaronder de fase waarin het plan verkeert, het aantal woningen en oppervlak zijn opgenomen. Op basis van de gegevens die in de laatste versie van de *Nieuwe Kaart* zijn opgenomen is echter zeer moeilijk een landsdekkende, betrouwbare en volledige inventarisatie te maken. Dit neemt niet weg dat dit in de toekomst kan verbeteren. Het is denkbaar dat de eisen die gesteld worden aan een monitor bestemmingsplan­capaciteit meegenomen worden bij een eventuele nieuwe versie. Een aandachtspunt is hierbij dat *De Nieuwe Kaart van Nederland* vooralsnog geen jaarlijks terugkerende inventarisatie is waardoor inzicht in de plancapaciteit niet jaarlijks voorhanden zal zijn.

4.2 Nut en investering

Een permanente monitor plancapaciteit is een waardevolle toevoeging aan de huidige beschikbare informatie. De bestaande informatie over plancapaciteit is vaak onvolledig, vaak gebaseerd op inschattingen en geeft geen goed vergelijkbaar landelijk beeld. Het is uiteraard een bestuurlijke keuze of de waarde van deze beleidsinformatie opweegt tegen de investeringen die gedaan dienen te worden voor een permanente monitor. Een dergelijke monitor geeft inzicht in hoeverre de overheid in voldoende mate in plancapaciteit voorziet, afgezet tegen bijvoorbeeld de nieuwbouwbehoefte. Tevens zijn aan de hand van deze monitor eventuele knelpunten op regionaal of lokaal niveau te achterhalen, zodat eventuele bijsturing kan plaatsvinden.

De bruikbaarheid van een monitor lijkt zowel te gelden voor beleidsmakers op rijks-, op provinciaal en gemeentelijk niveau. Hierom is een gezamenlijke aanpak aan te bevelen. Men kan hierbij globaal denken aan twee oplossingsrichtingen:

1. Aansluiten op de inventarisaties die provincies jaarlijks doen bij gemeenten. Deze provinciale inventarisaties zullen inhoudelijk gelijk aan elkaar dienen te worden en er dienen afspraken gemaakt te worden met provincies over de uitvoering en inhoud.
2. Het opzetten van een geheel nieuwe landsdekkende inventarisatie waarbij bijvoorbeeld VROM de initiatiefnemer is en de provincies afnemer van de informatie. Gezien informatie over plancapaciteit bij de gemeenten is te vinden zullen zij de informatie aanleveren bij een landelijk meldingspunt.

Bij de organisatie hiervan kunnen bijvoorbeeld *Stichting De Nieuwe Kaart van Nederland* en DURP betrokken worden. Praktisch gezien kan men dan denken aan het invoeren van de gegevens door de betreffende gemeente bijvoorbeeld via Internet. De ontsluiting van deze gegevens gebeurt ook via Internet zoals dat nu al deels gebeurt met de Nieuwe Kaart van Nederland. Provincies en gemeenten beschikken dan direct over de resultaten van de monitor. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld in het kader van regionale samenwerkingsverbanden beschikken over de plancapaciteit in hun regio. Gemeenten krijgen er in die zin iets voor terug.

De haalbaarheid van een van beide keuzes is afhankelijk van de investeringen en bestuurlijke prioriteiten. Ten behoeve van het aansluiten op de provinciale inventarisaties (1) lijken op dit moment vele bestuurders het belang ervan in te zien. Dit zijn dus investeringen in het maken van bindende afspraken.

Vanuit technisch oogpunt lijkt de tweede optie de meeste garanties te bieden voor een bruikbare monitor. De investeringen liggen met name op het gebied van uitvoering (het opzetten van een geautomatiseerde vragenlijst richting gemeenten).

Bij beide mogelijkheden dient van te voren geïnvesteerd te worden in een door alle partijen gedragen format van de inventarisatie (wat nemen we wel en niet mee). Hierbij kan deels aangesloten worden op het format van de O-meting. Het lijkt echter zinvol deze ook samen met de deelnemende partijen¹⁹ verder vorm te geven.

Andere thema's

Naast een periodieke meting van de plancapaciteit woningbouw is het ook denkbaar deze uit te breiden met andere thema's zoals recreatie en bedrijvigheid en kantoren. In principe lijkt dit haalbaar gezien voor al deze functies de plangegevens bekend worden geacht bij gemeenten. Men kan hier aansluiten op de definitie die ook voor woningbouw gehanteerd wordt. Bij bedrijvigheid en kantoren dient er dan wel rekening mee gehouden te worden dat het hier in de regel niet gaat om aantallen bedrijven maar het beschikbaar bruto vloeroppervlak dat beschikbaar komt. Bij de uitbreiding van de monitor met dergelijke thema's dient afstemming en samenwerking plaats te vinden met bijvoorbeeld de 'bedrijfslocatiemonitor' van DGR.

voetnoot

¹⁹ Provincies, gemeenten, IPO, projectteam DURP en de stichting De Nieuwe Kaart van Nederland.

Bijlage I Juridische indeling bestemmingsplannen

Fases en definities zoals opgenomen op basis van de WRO

1a/1b. Juridisch beschikbare (onherroepelijke) capaciteit:

- o Capaciteit in een vigerend (globaal en gedetailleerd) bestemmingsplan.
- o Capaciteit in een plan in procedure, op basis waarvan via een verleende en niet geschorste verklaring van geen bezwaar ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening of artikel 50, lid 5 van de Woningwet kan worden gebouwd.
- o De beschikbare en potentiële bouwgrondcapaciteit binnen de bebouwde kom waarvoor (nog) geen bestemmingsplan in ontwerp ter visie is gelegd of een voorbereidingsbesluit is genomen. Voor een aanvraag voor een bouwvergunning hoeft dan alleen getoetst te worden aan de Bouwverordening.
- o Capaciteit in al dan niet geactualiseerde vigerende plannen die betrekking hebben op de vanouds grotendeels bebouwde gedeelten van de kom, waarin geen nieuwe ontwikkelingen zijn verwerkt. Dit kunnen oude bestemmingsplannen zijn, maar ook verordeningen, uitbreidings- en wederopbouwplannen, mits juridisch nog steeds vigerend.

2a/2b. Goedgekeurde plancapaciteit:

Capaciteit in gedeelten van bestemmingsplannen die door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd, maar waarvoor geldt dat er een beroepsprocedure bij de Raad van State loopt of nog gestart kan worden en derhalve nog niet onherroepelijk is verklaard. Soms wordt al gebouwd omdat het bestemmingsplan in werking is getreden of door toepassing van artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Dit deel valt dan onder juridisch beschikbare capaciteit.

3. Vastgestelde plancapaciteit:

Capaciteit in bestemmingsplannen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld, maar nog niet door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd conform de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

4. Plancapaciteit in voorbereiding:

Capaciteit in bestemmingsplannen die nog niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

5. Potentiële plancapaciteit

Capaciteit in gebieden die nu nog niet voor woningbouw bestemd zijn, maar volgens de huidige, gemeentelijke inzichten, in de toekomst wellicht voor woningbouw in aanmerking komen. Dit kan bijvoorbeeld in het gemeentelijke structuurplan zijn beschreven. Het gaat hierbij zowel om uitbreidings- als inbreidingslocaties. Bij deze laatste groep gaat het bijvoorbeeld om bedrijfslocaties waar het voornemen bestaat tot bedrijfsverplaatsing ten behoeve van woningbouw. Het kan ook gaan om (voormalige) sportterreinen, groenstroken, oude villa's, boerderijen etc.

Bijlage II Toelichting op bewerkingen

1 Ontbrekende gemeenten

In de inventarisaties van provincies zijn soms een aantal gemeenten niet opgenomen. De reden hiervan is veelal dat deze gemeenten geen gegevens hebben aangeleverd aan de betreffende provincie. Om een volledig beeld te verkrijgen van de plancapaciteit dient deze dus voor een aantal gemeenten op een andere wijze bepaald te worden. Hiervoor is ondermeer gebruik gemaakt van de gegevens die zijn opgenomen in de nieuwe kaart van Nederland. Daarnaast is gekeken naar de plangegevens die gemeenten presenteren via het Internet.

Gemeenten waarvoor geen gegevens bekend zijn

<i>Provincie</i>	<i>Gemeente</i>
Noord-Brabant	Geertruidenberg
Noord-Holland	Zandvoort
Noord-Holland	Wieringermeer
Noord-Holland	Schermer
Noord-Holland	Weesp
Noord-Holland	Naarden
Noord-Holland	Bennebroek
Overijssel	Zwartewaterland
Overijssel	Tubbergen
Overijssel	Zwolle
Overijssel	Staphorst

2. Inschatting gedetailleerde en globale plannen met uitwerkingsplannen

Aan de hand van de gegevens van de provincies en door middel van interviews bij de provincies, is een inschatting gemaakt van het aandeel van de juridisch beschikbare capaciteit welke een nog nader uit te werken globaal plan betreft. Gebleken is dat het met name gaat om de grotere plannen. Hierdoor is het aandeel woningen dat binnen deze categorie valt relatief groot. Hier is de wijze van inschatten toegelicht. Eerst wordt het aandeel van de juridisch beschikbare capaciteit Benadrukt dient te worden dat het voor een groot deel van de provincies gaat om zeer globale inschattingen.

Aandeel van de capaciteit in globale plannen met uitwerkingsplicht

Bij de inschatting is gebruik gemaakt van het aandeel *woningen* in globale plannen in de fase juridisch beschikbare capaciteit (WRO status 1). Aan de hand van de gegevens in twee provincies is een onderscheid tussen gedetailleerde en globale nog

uit te werken plannen te maken. Voor de provincie Zuid-Holland kwam dit neer op ongeveer 63% en voor Friesland op 67% van de juridisch beschikbare capaciteit.

Aandeel van de plannen waar nog geen bouwvergunning verleend kan worden

Een inschatting in welk stadium met betrekking tot de uitwerking deze plannen verkeren is maar moeilijk te maken. Duidelijk is wel dat niet al deze capaciteit in globale plannen pas over een aantal jaar beschikbaar komt. De globale plannen kunnen immers reeds lange tijd een onherroepelijk status hebben gekregen en uitwerkingsplannen kunnen reeds in een ver gevorderd stadium verkeren. Op basis van de gegevens van de provincie Friesland was een nadere analyse van de te verwachte bouwproductie te maken. Hieruit kwam naar voren dat in 12% van capaciteit in globale plannen reeds in 2003 gebouwd gaat worden. Voor deze plannen of deelplannen geldt dus dat de beschikbaarheid van de plancapaciteit vergelijkbaar is met die van juridisch beschikbare gedetailleerde plannen. Hierbij gaan we er vanuit dat deze 12% dus als bouwvergunningrijp beschouwd kan worden. Het gaat dus om maximaal 88% van de geschatte capaciteit in globale plannen welke mogelijk nog niet bouwvergunning rijp is.

Globale plannen	100%
Productie in 2003	12% van de capaciteit
Productie in 2004	21 % van de capaciteit
Productie 2005 en later	67% van de capaciteit

Inschatting globale plannen met uitwerkingsplicht

Voor de provincies waarvan het aandeel van de juridisch beschikbare capaciteit in globale plannen bekend is kan op basis van bovenstaande cijfers een correctie toegepast worden. Dit leidt tot de volgende cijfers:

Friesland: $88\% \times 67\% = 59\%$ van de juridisch beschikbare capaciteit

Zuid-Holland: $88\% \times 62\% = 54\%$ van de juridisch beschikbare capaciteit

Voor de overige provincies op Gelderland na dient op basis van bovenstaande percentages een inschatting gemaakt te worden. Voor de overige provincies wordt verondersteld dat het percentage ligt tussen deze 54 en 59% (Gemiddeld 56,5%).

3 Berekening streekplan capaciteit op basis van ontwerp streekplannen

Voor drie streekplanregio's is er tevens een indicatie van de capaciteit voor de periode 2003-2010 gemaakt op basis van ontwerp streekplannen. Op basis van de drie onderstaande plannen is de berekening uitgevoerd.

Nog niet vigerende streekplannen

<i>Provincie</i>	<i>Plan</i>	<i>datum</i>	<i>capaciteit</i>	<i>periode capaciteit</i>
Drenthe	Voorontwerp Provinciaal Omgevingsplan	Feb. 2003	30.100	2000-2014
Utrecht	Streekplan 2005-2015	Dec., 2003	72.550	2005-2015
Noord-Holland	Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland-Noord	Eind 2003	34.500	2004-2015

De rekenmethode komt nagenoeg overeen met die van de vigerende streekplannen zoals beschreven in paragraaf 3.2. Bij een plan dat bijvoorbeeld betrekking heeft op de periode 2000 tot 2015 is eerst de toename van woningvoorraad tot 2003 op de plancapaciteit in mindering gebracht. Voor de restcapaciteit die dan ontstaat, is de gemiddelde jaarlijkse opgave bepaald en is deze vermenigvuldigd met het aantal jaren in de periode 2003-2010 (7 jaar). Zie onderstaande tabel. Voor Utrecht en Noord-Holland Noord is hierbij aangenomen dat de capaciteit in het jaar 2003 en 2004 gelijk is aan het gemiddelde voor de periode daarna. Uiteraard is dit slechts een benadering. Bij de bepaling van de capaciteit is niet de nog eventueel 'opstaande' capaciteit uit het vigerende plan meegenomen omdat we er van uitgaan het nieuwe plan in plaats van het 'oude' plan komt. In het nieuwe plan wordt de niet gebouwde bouwruimte verdisconteerd in de nieuwe cijfers.

Berekening restcapaciteit 2003-2010

<i>Provincie</i>	<i>regio</i>	<i>groei voorraad vanaf begin planperiode(s)</i>	<i>totale planca- paciteit</i>	<i>restcapaciteit periode vanaf 2003</i>	<i>indicatie rest- capaciteit 2003- 2010</i>	<i>berekening</i>
Drenthe		4.623	30.100	25.477	14.862	$(25.477 / 12) \times 7$
Utrecht		0	72.550	72.550	50.785	$(72.550 / 10) \times 7$
Noord-Holland	Noord	0	34.500	34.500	21.955	$(34.500 / 11) \times 7$
	Zuid*	19.784	155.000	135.216	55.677	$(135.216 / 17) \times 7$
	Totaal provincie	19.784	189.500	169.716	77.632	

*Vigerend plan

Bijlage III Inventarisatie bestemmingsplan-capaciteit per provincie

Zoals in hoofdstuk twee is aangegeven is voor een groot deel van de provincies informatie over de bestemmingsplancapaciteit beschikbaar gesteld. De gegevens zijn bewerkt om bruikbaar te maken voor de landelijke 0-meting. Ook zijn er in een aantal gevallen aanvullende gegevens verzameld. In dit hoofdstuk wordt per provincie achtereenvolgens ingegaan op:

- Gegevensverzameling
- Kenschets opgeleverde data
- Bijzonderheden (specifieke kenmerken aangeleverde data)
- Specifieke bewerkingen (bewerkingen op de data die specifiek voor de betreffende provincie dienden te worden uitgevoerd).

4.1 Groningen

Gegevensverzameling

De provincie Groningen kent geen systeem van structurele inventarisatie van bestemmingsplancapaciteiten op planniveau. Niettemin heeft zij wel kunnen voldoen aan de minimaal benodigde behoefte voor de nulmeting. Voor nagenoeg alle gemeenten zijn gegevens aangeleverd.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Gemeente
Peildatum	1-1-2003
planhorizon	Capaciteit betreft de periode 2003 t/m 2006
Juridische fasering	Conform definities nulmeting
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Niet opgegeven
Type locatie	Onderscheid naar bestaand stedelijk gebied (BSG) en buiten BSG, op gemeenteniveau
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

De inventarisatie voor Groningen beperkt zich tot de periode 2003 t/m 2006. De uitzondering hierop wordt gevormd door de locatie Meerstad in de gemeente Groningen aangezien deze er voor de periode t/m 2010 in zit.

Alle capaciteit is ingedeeld naar de gewenste juridische planfasen 1 t/m 5²⁰, er is geen restcategorie 'onbekend' of 'diverse' voor Groningen. Het onderscheid naar capaciteit in BSG en buiten BSG is eveneens totaal per gemeente aangeleverd en is daardoor niet nader toe te delen aan juridische planfasen.

De provincie Groningen geeft zelf aan dat de geringe capaciteit in fase 2 (goedgekeurde plancapaciteit) en fase 4 (in voorbereiding) verklaard moet worden door het feit dat gemeenten op basis van de huidige nota Bouwen en Wonen veel meer mogen bouwen dan op basis van de vorige. Om nu in fase 2 of 3 te zitten zouden plannen een paar jaar terug moeten zijn opgestart. Omdat de huidige uitbreidingsruimte toen niet bekend was, zijn gemeenten ook niet voortvarend gaan ontwikkelen. Het gevolg is de huidige splitsing tussen vigerende plannen en plannen in de beginfase, met daartussen een gat.

Specifieke bewerkingen

Voor Groningen is zoals vermeld, capaciteit naar juridische planfase en type locatie beschikbaar. Aangezien beide indelingen conform het format van de nulmeting zijn en door het aggregatieniveau (gemeente) geen verdere bewerkingen mogelijk zijn (zoals bijvoorbeeld type locatie), zijn er voor Groningen geen specifieke bewerkingen uitgevoerd.

4.2 Friesland

Gegevensverzameling

De provincie Friesland heeft digitale data aangeleverd die zij jaarlijks verzameld door middel van een vragenlijst in het kader van de woningmarktmonitor.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002 en 2003 (2003 onder voorbehoud)
Planhorizon	De restcapaciteiten zijn in de tijd gefaseerd tot en met 2010
Juridische fasering	Conform definities nulmeting
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Aantallen woningen die een gemeente denkt te realiseren naar jaar.
Type locatie	Onderscheid BSG en buiten BSG op gemeenteniveau en deels op locatieniveau mogelijk

voetnoot

²⁰ Voor definitie zie bijlage I 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Knelpunten	Niet opgegeven
------------	----------------

Bijzonderheden en bewerkingen

In het overzicht per 1-1-2003 missen voor de gemeenten Dantumadeel, Leeuwarden en Vlieland een indeling naar planfase. Deze capaciteiten zijn wel in de meting meegenomen, in eerste instantie in de categorie juridische fase divers/onbekend en later toegevoegd aan de fasen 1 tot en met 5 (zie hoofdstuk 2).

De provincie Friesland is de enige provincie die expliciet per locatie aangeeft of er sprake is van een juridisch gefaseerd plan. Dit houdt in dat er per locatie is aangegeven of er sprake is van een globaal plan met uitwerkingsplannen dan wel van een gedetailleerd bestemmingsplan.

Bij herstructureringslocaties is het aantal te vervangen aantal woningen per locatie weergegeven waardoor het mogelijk is de netto toevoeging per locatie af te leiden.

Specifieke bewerkingen

In het locatiebestand zijn restcapaciteiten opgenomen per locatie met aanvullende informatie als juridische planfase en woningbouwplanning. Er wordt geen specifiek onderscheid gemaakt naar capaciteit in BSG dan wel capaciteit buiten BSG. Wel is een kolom 'locatie' opgenomen waarin een nadere aanduiding van een groot aantal bouwplannen is vermeld. In deze kolom is voor een gedeelte van de locaties een omschrijving weergegeven. In deze omschrijving wordt soms een aanduiding gegeven zoals "uitbreiding", "uitleg", "inbreiding", "centrum", "voormalig schoolterrein" of "herstructurering". Handmatig zijn door RIGO deze locaties ingedeeld naar de categorieën BSG, buiten BSG en nb (niet bekend). Het aandeel onbekend is echter hoog waardoor de indeling in BSG en buiten BSG slechts indicatief is.

4.3

Drenthe

Gegevensverzameling

De gegevens zijn door de provincie digitaal verstrekt op locatieniveau in overzichten per gemeente.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2003 (2 gemeenten 2002)
Planhorizon	De restcapaciteiten zijn in de tijd gefaseerd tot en met 2014
Juridische fasering	Goedgekeurd Vastgesteld In voorbereiding
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Aantallen woningen die een gemeente denkt te realiseren naar

	jaarcategorieën (2003-2004, 2005-2009, 2010-2014)
Type locatie	Niet opgegeven, een enkele gemeente uitgezonderd
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

Met uitzondering van een enkele gemeente (Assen) is er geen onderscheid gemaakt naar BSG en buiten BSG.

Voor de gemeente Coevorden is alleen een woningbouwplanning gegeven en ontbreken de capaciteiten naar juridische planfase. Ook voor de gemeente Aa en Hunze is het onderscheid naar juridische planfase niet bekend en bovendien zijn voor deze gemeente nog geen nieuwe data voor 2003 aangeleverd. Coevorden heeft in totaal bijna 1.000 woningen in de planning waarvan 545 woningen in 2003 en 2004, Aa en Hunze ruim 700 woningen waarvan de helft tot en met 2004. De capaciteit voor deze gemeenten is in beginsel in de kolom onbekende juridische status ingedeeld en later toegedeeld aan de fasen 1 tot en met 5 (zie hoofdstuk 2).

Specifieke bewerkingen

Definiëring juridische planfase

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting²¹</i>
Goedgekeurd	Fase 1
Vastgesteld	Fase 2 + 3
In voorbereiding	Fase 4

4.4 Overijssel

Gegevensverzameling

De provincie Overijssel inventariseert wel jaarlijks plancapaciteiten via de gemeenten maar loopt enigszins achter met de dataverwerking. De door de gemeenten voor de periode 2003 ingevulde lijsten zijn daarom niet gedigitaliseerd en door problemen afgelopen jaar zijn de lijsten van 2002 ook niet in een digitaal bestand ingevoerd.

Om toch inzicht te verkrijgen in de restcapaciteiten van de provincie Overijssel, heeft de provincie kopieën van de door de gemeenten ingevulde lijsten aan RIGO beschikbaar gesteld. RIGO heeft vervolgens de meest essentiële gegevens voor deze nulmeting handmatig uit de lijsten gehaald en in een bestand ingevoerd.

Om het aantal ontbrekende gemeenten te minimaliseren zijn door de provincie van de gemeenten Wierden, Dalfsen en Steenwijk de formulieren van 2002 verstrekt.

voetnoot

²¹ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Hierin staat ook een doorkijk naar 1-1-2003. Ook deze cijfers zijn handmatig ingevoerd.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2003
Planhorizon	Geen; gemeenten worden verzocht de totale restcapaciteit inclusief potentiële locaties in de lijsten op te nemen.
Juridische fasering	Conform definities nulmeting
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Niet opgegeven
Type locatie	In principe onderscheid naar uitbreiding/vervanging met toevoeging binnenstedelijk indien van toepassing
Knelpunten	Maakt onderdeel uit van de jaarlijkse inventarisatie door de provincie bij de gemeenten, maar wordt slechts door enkele gemeenten ingevuld

Bijzonderheden

Overijssel heeft jaarlijks te maken met een vrij hoog uitvalpercentage. Gemiddeld komen er van circa 15 van de 26 gemeenten ingevulde formulieren retour. Door het sturen van een herinnering tracht men de score dan nog gunstig te beïnvloeden hetgeen gemiddeld nog een drietal ingevulde formulieren oplevert. Daarmee zit de provincie Overijssel de afgelopen jaren op een score van circa 19 van de 26 gemeenten. Door voor een drietal gemeenten de resultaten van de inventarisatie over 2002 (waarin ook de verwachte capaciteit per 1-1-2003 is opgenomen) te gebruiken, blijven er 4 gemeenten over waarvoor de capaciteit ontbreekt. Het betreft hier de gemeenten Staphorst, Tubbergen, Zwartewaterland en Zwolle. Voor de gemeenten Zwolle en Zwartewaterland zijn de capaciteiten, juridische planfase en type locatie afgeleid van de Nieuwe Kaart van Nederland (versie 2002). De gegevens voor de gemeente Tubbergen zijn bijgeschat op basis van informatie die op de gemeentesite op internet voorhanden was. Van de gemeente Staphorst is geen nadere informatie gevonden waardoor deze als enige ontbrekende gemeente res-teert.

Van de locaties in de gemeenten waarvan wel gegevens beschikbaar zijn, is niet altijd duidelijk in welke juridische planfase de capaciteit zit. In sommige gevallen is de juridische planfase niet vermeld, soms is de capaciteit van een locatie over meerdere juridische planfasen verdeeld. Deze capaciteiten zijn in eerste instantie in de categorie 'divers' ingedeeld en later toegedeeld aan de fasen 1 tot en met 5 (zie hoofdstuk 2).

De aantallen uitbreiding/vervanging zijn niet altijd even consequent geregistreerd. In een aantal gevallen zijn beide ingevuld zonder uitsplitsing naar aantallen uitbreiding en vervanging. Eveneens komt het voor dat wel wordt aangegeven dat er

sprake is van vervanging, maar niet wordt vermeld hoeveel woningen gesloopt of onttrokken worden.

Tot slot moet worden opgemerkt dat gegevens over het type locatie niet volledig zijn. De reden is dat gemeenten een extra code moeten vermelden als het bestaand stedelijk gebied betreft, maar dat vaak verzuimen.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de definiëring van de juridische planfasen conform de definities van de nulmeting is, behoeven de gegevens geen specifieke bewerking.²²

4.5 Gelderland

Gegevensverzameling

De provincie Gelderland heeft een databestand met gegevens op gemeenteniveau geleverd. Hoewel men de informatie op locatieniveau registreert heeft men om redenen van discretie ervoor gekozen gegevens op een hoger abstractieniveau, namelijk cijfers per gemeente, beschikbaar te stellen. Wat betreft de peildatum kan nog worden opgemerkt dat de gegevens voor 2003 al wel grotendeels zijn geïnventariseerd door de provincie, maar dat de verwerking en checks bij de provincie nog in volle gang zijn. Daardoor heeft de provincie de cijfers over 2003 nog niet vrijgegeven.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Gemeente
Peildatum	2002
Planhorizon	Geen; provincie registreert restcapaciteiten van vigerend tot vage plannen.
Juridische fasering	Conform definities nulmeting
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Niet aangeleverd. Provincie registreert overigens wel start jaar bouw.
Type locatie	Onderscheid BSG en buiten BSG naar juridische fase, op gemeenteniveau
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

In Gelderland zijn de capaciteiten voor alle gemeenten bekend op peildatum 2002. De capaciteiten zijn geheel ingedeeld naar de juridische planfasen 1 t/m 5 waardoor een nadere bewerking niet nodig is. Wel is het belangrijk om te vermelden dat de provincie Gelderland gemeenten vraagt om globale bestemmingsplannen, de

voetnoot

²² Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

moederplannen, in te delen in fase 4. Dit houdt in dat in fase 1 alleen de gedetailleerde door GS onherroepelijk goedgekeurde plannen zijn opgenomen.

Specifieke bewerkingen

Door de keuze van de provincie om de gegevens op gemeenteniveau aan te leveren, moesten specifieke bewerkingen ook door de provincie worden gedaan. De provincie heeft derhalve bruto en netto capaciteiten aangeleverd onderscheiden naar juridische planfase. Ook is door de provincie een bestand geleverd waarin het onderscheid BSG en buiten BSG naar juridische planfase is gemaakt.

4.6 Utrecht

Gegevensverzameling

De provincie Utrecht brengt ieder jaar de “Nota Capaciteit Woningbouwlocaties” uit. De onderliggende cijfers zijn digitaal aangeleverd. Aangezien in de nota alleen locaties van 15 woningen en groter worden meegenomen heeft de provincie op verzoek aanvullend een overzicht geleverd van locaties met een capaciteit kleiner dan 15 woningen.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2003
Planhorizon	Geen; provincie inventariseert restcapaciteiten van vigerend tot vaag plan. De kolom ‘jaar oplevering’ gaat tot 2015
Juridische fasering	Conform definities nulmeting
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Aantallen woningen die een gemeente denkt te realiseren naar jaar.
Type locatie	-Binnenstedelijk -Nieuwe uitleg -Afrondingsplan -Landelijk gebied
Knelpunten	Knelpunten zoals bekend op het moment van registratie. Gecodeerd
Overig	Gemeentenaam Naam bestemmingsplan of bouwlocatie.

Bijzonderheden

Van een aantal locaties is de juridische fase niet bekend. Tevens is er een aantal locaties (vnl. locaties met minder dan 15 woningen) waarvan als juridische planstatus ‘divers’ is aangegeven.

Voor de locaties groter dan 15 woningen is een aparte kolom 'amovering' opgenomen, zodat voor deze locaties de netto toevoeging bepaald kan worden. Voor de locaties kleiner dan 15 woningen kan hierdoor sprake zijn van enige overschatting in de netto aantallen, aangezien ook in deze locaties sprake kan zijn van onttrekkingen.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de definiëring van de juridische planfase conform de definities van de nulmeting is behoeft deze verder geen specifieke bewerking. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere provincies heeft er wel een herdefiniëring van type locatie plaatsgevonden.

Definiëring type locatie

Aanduiding provincie	In nulmeting
Binnenstedelijk	Bestaand stedelijk gebied (BSG)
Nieuwe uitleg	Buiten BSG
Afrondingsplan	BSG
Landelijk gebied	Buiten BSG

4.7

Flevoland

Gegevensverzameling

De provincie Flevoland inventariseert sinds enige jaren geen plancapaciteiten voor woningbouw meer bij gemeenten. Hierom is er in overleg met de provincie voor gekozen om rechtstreeks de gemeenten te benaderen en te enquêteren. Hierbij is de vragenlijst tot het minimum beperkt om gemeenten niet het onmogelijke te vragen binnen de beperkte tijd waarbinnen de nulmeting zijn beslag moest krijgen. Wel is de mogelijkheid geboden om optioneel aanvullend enkele kwalitatieve gegevens te verstrekken. Diverse gemeenten hebben deze mogelijkheid benut.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Gemeente
Peildatum	2003
Planhorizon	Geen; gemeenten is verzocht de totale restcapaciteiten op te geven van vigerend tot en met de vage potentiële plannen.
Juridische fasering	Conform definities nulmeting
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet gegeven
Fasering productie	2003 t/m 2007 e.v.
Type locatie	Onderscheid naar BSG en buiten BSG voor restcapaciteit met

	juridische planfase 1 alsmede in de fasering van de productie
Knelpunten	Percentages naar omschreven categorieën.

Bijzonderheden

Er is een vragenformulier aan de gemeenten in de provincie Flevoland verzonden. Vermeld moet worden dat gemeenten is gevraagd een 'zo goed mogelijke indicatie' te geven. Daarnaast is het niet mogelijk om onderscheid naar type locatie te maken voor andere dan juridische beschikbare plancapaciteit (fase 1).

Specifieke bewerkingen

De gemeenten Lelystad en Almere hebben aanvullend op het door RIGO verstrekte formulier rapportages aangeleverd. Hieruit is nog enige aanvullende informatie gehaald, met name voor de gemeente Lelystad (productie fasering).

4.8

Noord-Holland

Gegevensverzameling

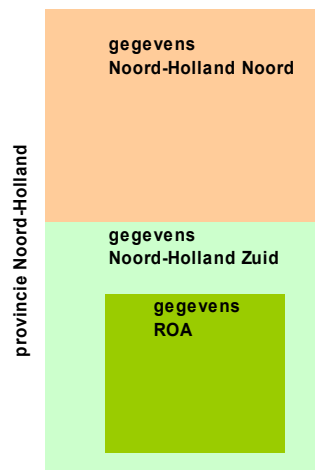
Hoewel de provincie Noord-Holland zelf graag meer inzicht in woningbouwcapaciteiten zou willen hebben is het tot dusverre niet (goed) van de grond gekomen.

De provincie heeft een bestand aangeleverd voor Noord-Holland Noord met capaciteiten van woningbouwplannen. Het is een bestand dat nagenoeg ongewijzigd de door de gemeenten aangeleverde gegevens bevat voor peiljaar 2003.

Daarnaast is een bestand aangeleverd voor Noord-Holland Zuid, zoals dat is gebruikt bij het opstellen van het streekplan (peiljaar 2000). De provincie meldt hierbij dat het bij lange na niet voldoet aan de monitorfunctie, maar dat het ook niet als zodanig is opgezet en onderhouden.

Om in ieder geval voor een (belangrijk) deel van de gemeenten in Noord-Holland Zuid bruikbaarere informatie te verkrijgen is bij de Dienst Ruimtelijke Ordening van Amsterdam het achterliggende databestand van het "Programma Ruimtelijke Investerings regio Amsterdam 2002" opgevraagd. Hierin staan voor heel ROA de plannen (inbreiding en uitbreiding) alsmede een indicatie van de hardheid en verwachte jaar van oplevering. In bovenstaande figuur is schematisch weergegeven hoe de bestandsopbouw vorm heeft gekregen.

Samenstelling gegevens uit drie regio's

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2000/2002/2003
Planhorizon	Geen
Juridische fasering	Divers, zie onder 'specifieke bewerkingen'
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Vermeld is het jaar van oplevering
Type locatie	Divers, zie onder 'specifieke bewerkingen'
Knelpunten	Niet bekend
Overig	Gemeentenaam Naam bestemmingsplan of bouwlocatie.

Bijzonderheden

Na bewerking van de genoemde gegevensbronnen bleken er uiteindelijk een 6-tal gemeenten te zijn waarvan geen enkele informatie voorhanden was, namelijk de gemeenten Bennebroek, Naarden, Zandvoort, Weesp, Schermer en Wieringermeer.

Voor de gemeenten Weesp, Schermer en Wieringermeer zijn de capaciteiten en aanvullende informatie afgeleid van de Nieuwe Kaart van Nederland (versie 2002). De andere drie gemeenten zijn bijgeschat op basis van informatie die op internet, op de gemeentesites is gevonden.

In het bestand voor Noord-Holland Noord zijn aantallen te slopen woningen opgenomen, zodat voor deze gemeenten de netto toevoeging is bepaald.

Specifieke bewerkingen

De juridische fasering is niet uniform in de verschillende gebruikte bronnen. Voor Noord-Holland Zuid overige gemeenten dan ROA is er geen juridische planfase bekend. Van Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid ROA is in onderstaand overzicht vermeld hoe de hardheidsaanduidingen zijn gehercodeerd voor gebruik in deze nulmeting.

<i>Aanduiding Noord-Holland- Noord</i>	<i>In nulmeting</i>
Hard	1, 2 of 3
Zacht	4 of 5
<i>Aanduiding Noord-Holland - ROA</i>	<i>In nulmeting</i>
Hard	1, 2 of 3
Zacht	4 of 5
Particulier	Onbekend

Ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere provincies heeft er tevens een herdefiniëring van type locatie plaatsgevonden. Daarbij dient eveneens onderscheid te worden gemaakt in Noord-Holland Noord, Noord-Holland Zuid het ROA deel en Noord-Holland Zuid buiten ROA (de overige gemeenten).

Om bij die laatste te beginnen; in het bestand is aangegeven of de locaties in BSG of buiten BSG worden gerealiseerd. Voor Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid het ROA deel, is de omzetting als volgt:

Definiëring type locatie

<i>Aanduiding Noord-Holland - Noord</i>	<i>In nulmeting</i>
Uitleglocaties	Buiten BSG
Kwaliteitslocaties	BSG
Zorglocaties	BSG
1%-regeling	BSG
<i>Aanduiding Noord-Holland - ROA</i>	<i>In nulmeting</i>
Uitbreiding	Buiten BSG
Inbreiding	BSG
Functiewijziging	BSG
Vervanging	BSG

4.9 Zuid-Holland

Gegevensverzameling

Zuid-Holland heeft tot enkele jaren geleden de woningbouwcapaciteiten in bestemmingsplannen heel nauwgezet geregistreerd. Met het afschaffen van de verplichte planningslijsten woningenbouw is hieraan een eind gekomen. In Zuid-Holland Zuid wordt er momenteel nog wel in de geest van het verleden geregistreerd waardoor gegevens als juridische planfase e.d. voorhanden zijn.

In de rest van de provincie is dat losgelaten en wordt gemeenten gevraagd aan te geven wat men denkt te realiseren de komende 10 tot 15 jaar. Dat zijn rijpe en groene plannen door elkaar heen die onvoldoende informatie bieden voor de nulmeting. Er is besloten om de circa 90 gemeenten die dit deel van Zuid-Holland omvat rechtstreeks te benaderen. Deze gemeenten is gevraagd om de planningslijsten met de voor de nulmeting minimaal benodigde extra informatie aan te vullen. Het betrof de juridische planfase volgens de definities die in deze nulmeting worden gehanteerd, onderscheid naar BSG en buiten BSG alsmede onderscheid naar gedetailleerde dan wel globale bestemmingsplannen. Aangezien veelal de gegevens bij de provincie al weer gedateerd bleken te zijn is de gemeenten tevens gevraagd een check op de aantallen woningen uit te voeren.

De contactpersoon van de Regio Haaglanden heeft een bestand verstrekt dat op 29 augustus jl. naar de provincie is gestuurd met daarin de vernieuwde woningbouw-programmeringsgegevens van Haaglanden, inclusief Westland. Er wordt nog een correctieslag gemaakt, maar die valt helaas niet binnen het tijdsbestek van dit onderzoek en is daarom niet in de resultaten verwerkt.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	Zuid Holland Zuid 2002 Haaglanden 2003 Overig Zuid-Holland 2002/2003
Planhorizon	Geen.
Juridische fasering	Zuid-Holland Zuid en de regio Haaglanden hebben een indeling naar goedgekeurd, PPC-instemming en niet-goedgekeurd, Voor de overige gemeenten in Zuid-Holland is de juridische fasering volgens definitie van deze nulmeting gevraagd.
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Jaar start bouw en oplevering, alleen voor Zuid-Holland Zuid en de regio Haaglanden
Type locatie	Onderscheid naar in de kern gelegen capaciteit en in het buitengebied gelegen capaciteit voor Zuid-Holland Zuid en de regio Haaglanden en onderscheid naar BSG en buiten BSG voor de overige (geëncquêterde) gemeenten.
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

In het bestand van de regio Haaglanden is de hardheid van de plannen op dezelfde manier geregistreerd als voor de gemeenten in Zuid-Holland Zuid. Niet elke gemeente heeft dit echter even goed gedaan. Bij de gemeente Den Haag ontbreken de codes voor de binnenstedelijke projecten en in de gemeenten Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg ontbreken deze codes geheel. Bij de andere gemeenten ontbreken er soms wel codes maar geen substantieel deel.

Specifieke bewerkingen

Voor de gemeente Den Haag zijn de locaties waarvoor de codering voor juridische planfase en type locatie ontbreekt, ingedeeld in de categorie BSG, tenzij uit de locatiennaam duidelijk is op te maken dat het een locatie buiten BSG betreft (Wateringse Veld). Dit leek ons de beste benadering aangezien men in beginsel wel heeft vermeld waar het om locaties buiten BSG gaat. De juridische planfase voor deze locaties is in beginsel als niet bekend gekenmerkt. Voorts zijn voor de regio Haaglanden en de gemeenten in Zuid-Holland Zuid de juridische planfase en type locatie in de nulmeting als volgt bepaald:

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>Juridische planfase in nulmeting</i>	<i>Type locatie in nulmeting</i>
KN: in de kern gelegen capaciteit, (nog) niet goedgekeurd door Gedeputeerde Staten	2,3,4 of 5	BSG
KP: in de kern gelegen capaciteit, waarmee door PPC is ingestemd	4	BSG
KG: in de kern gelegen capaciteit, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten	1	BSG
BN: in het buitengebied gelegen capaciteit, (nog) niet goedgekeurd door Gedeputeerde Staten	2,3,4 of 5	Buiten BSG
BP: in het buitengebied gelegen capaciteit, waarmee door PPC is ingestemd	4	Buiten BSG
BG: in het buitengebied gelegen capaciteit, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten	1	Buiten BSG

4.10 Zeeland

Gegevensverzameling

De provincie Zeeland werkt nog steeds met de zogenaamde planningslijsten woningbouw en heeft de gegevens over 2003 digitaal verstrekt.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2003
Planhorizon	2003 tot en met 2012
Juridische fasering	Conform de definities van de nulmeting met toevoeging van de fase Artikel 10 BRO vooroverleg (tussen “vaststelling door gemeenteraad” en “plan capaciteit in voorbereiding”)
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Aantallen woningen die een gemeente denkt te realiseren naar jaar.
Type locatie	I = inbreidingslocatie U = uitbreidingslocatie H = herstructureringslocatie
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

Voor alle 13 gemeenten die de provincie Zeeland per 1-1-2003 telt zijn capaciteiten geregistreerd. Van de totale capaciteit van bijna 22000 woningen is slechts een fractie niet ingedeeld naar juridische planfase (<100 woningen).

Bij de inventarisatie hanteert de provincie een planning met een horizon van 10 jaar vooruit, waardoor het een voortschrijdende jaarlijkse planning is. Gemeenten wordt derhalve ook expliciet gevraagd plannen en projecten te vermelden waarvoor geldt dat in de planningshorizon van 10 jaar woningen gebouwd gaan worden. Tevens worden aantallen sloop en onttrekking geregistreerd waardoor de netto toevoeging kan worden afgeleid.

Specifieke bewerkingen

Definiëring juridische planfase

Aanduiding provincie	In nulmeting ²³
Juridisch beschikbare (onherroepelijk goedgekeurde) plancapaciteit (incl. art. 19 WRO)	Fase 1
Door GS goedgekeurde plancapaciteit	Fase 2
Door gemeenteraad vastgestelde capaciteit	Fase 3
Art. 10 BRO vooroverleg	Fase 4
Plan capaciteit in voorbereiding	Fase 4
Potentiële plancapaciteit	Fase 5

Definiëring type locatie

Aanduiding provincie	In nulmeting
Inbreidingslocatie	BSG
Uitleglocatie	Buiten BSG
Herstructureringslocatie	BSG

4.11 Noord-Brabant

Gegevensverzameling

Provincie Noord inventariseert jaarlijks de plancapaciteiten bij de Brabantse gemeenten. Aangezien momenteel gewerkt wordt aan een nieuw registratiesysteem en het feit dat de inventarisatie nog niet compleet was, zijn de gegevens van 2003 nog niet ingevoerd. Gezien de omvang van het aantal gemeenten i.c. locaties, is in overleg met de provincie besloten om de inventarisatie 2002 als uitgangspunt te nemen voor de nulmeting.

voetnoot

²³ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	Niet bekend
Juridische fasering	Vigerend Vastgesteld Ontwerp Planologische voorbereiding Diverse procedurefasen
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Niet opgegeven
Type locatie	I = inbreidingslocatie U = uitbreidingslocatie H = herstructureringslocatie
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

Op één gemeente na (gemeente Geertruidenberg) zijn voor alle gemeenten capaciteiten gegeven. De indeling naar juridische planfase echter, is voor ruim een derde van de capaciteit niet vermeld. Voor Geertruidenberg is de capaciteit, hardheid en type locatie ontleent aan de Nieuwe Kaart van Nederland (versie 2002).

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen is herdefiniëring noodzakelijk. Ook het type locatie is hieronder voor alle duidelijkheid geherdefinieerd.

Definiëring juridische planfase

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting²⁴</i>
Vigerend	Fase 1
Vastgesteld	Fase 2 of 3
Ontwerp	Fase 4
Planologische voorbereiding	Fase 4
Diverse procedurefasen	(Fase 1, 3 2, 4)

voetnoot

²⁴ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Definiëring type locatie

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting</i>
Inbreidingslocatie	BSG
Uitleglocatie	Buiten BSG
Herstructureringslocatie	BSG

4.12 Limburg

De provincie Limburg inventariseert sinds enige jaren geen plancapaciteiten voor woningbouw meer bij de gemeenten. Hierom is er –in overleg met de provincie– voor gekozen om voor inzicht in bestemmingsplan Capaciteiten voor de Limburgse gemeenten gebruik te maken van de regionale volkshuisvestingsplannen per regio. Deze plannen bevatten een woningbouwplanning voor de jaren 2002 t/m 2005 en in de meeste gevallen eveneens voor de periode 2006 t/m 2009. Daarbij moet bedacht worden dat de RVP's deels wensprogramma's zullen bevatten. Veelal is er echter wel een hardheidsindicatie gegeven op locatieniveau die overeenkomt of is te herdefiniëren, tot de definities van juridische planfasen zoals in deze nulmeting worden gehanteerd. Aangezien de definities nogal divers zijn in de 8 regio's, worden hieronder per regio kenmerken, bijzonderheden en werkwijze beschreven.

Regio Venlo**Kenschets opgeleverde data**

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2002 tot en met 2009
Juridische fasering	Ongeveer indeling conform WRO maar met extra fase van ontwerp bestemmingsplan
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	2002 t/m 2009
Type locatie	Gemeenten geven aan als er sprake is van inbreiding, herstructurering/sloop, ISV-project, functieverandering of inspanning bouwen.
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

In de regio Venlo is slechts in het geval Venlo Centrum-Zuid gebruik gemaakt van de mogelijkheid van een globaal bestemmingsplan. Momenteel wordt nog dagelijks gewijzigd in de laatste fase die circa 300 woningen omvat en als uitwerkings-

plan in fase 4 zit. Het moederplan Venlo Centrum-Zuid is in de lijst opgenomen als fase 1 plan.

In de overzichten is naast de aanduidingen als inbreiding, herstructurering, ISV-project e.d. apart aangegeven hoeveel woningen er gesloopt worden.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen is herdefiniëring noodzakelijk.

Definiëring juridische planfase

Aanduiding provincie	In nulmeting ²⁵
1 = onherroepelijk c.q. vigerend bestemmingsplan + art. 19	Fase 1
2 = goedgekeurd bestemmingsplan	Fase 2
3 = vastgesteld bestemmingsplan	Fase 3
4 = ontwerp bestemmingsplan	Fase 4
5 = plan in voorbereiding	Fase 4
6 = potentieel plan	Fase 5

Definiëring type locatie

In de overzichten is aangegeven of er sprake is van inbreiding, herstructurering/sloop, ISV-project, functieverandering of inpandig bouwen. Als hiervan sprake is de capaciteit gekenmerkt als BSG, zoniet dan is het als Buiten BSG bestempeld.

Regio Roermond

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2002 tot en met 2009
Juridische fasering	Ongeveer indeling conform WRO maar met extra fase van ontwerp bestemmingsplan
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	2002 t/m 2005
Type locatie	Gemeenten geeft aan als er sprake is van inbreiding, herstructurering/sloop, ISV-project, functieverandering of inpandig bouwen.

voetnoot

²⁵ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Knelpunten	Niet opgegeven
------------	----------------

Bijzonderheden

In de overzichten is naast de aanduidingen als inbreiding, herstructurering, ISV-project e.d. apart aangegeven hoeveel woningen er gesloopt worden, waardoor de netto toevoeging kan worden bepaald.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen is herdefiniëring noodzakelijk.

Definiëring juridische planfase

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting²⁶</i>
1 = onherroepelijk c.q. vigerend bestemmingsplan + art. 19	Fase 1
2 = goedgekeurd bestemmingsplan	Fase 2
3 = vastgesteld bestemmingsplan	Fase 3
4 = ontwerp bestemmingsplan	Fase 4
5 = plan in voorbereiding	Fase 4
6 = potentieel plan	Fase 5

Definiëring type locatie

In de overzichten is aangegeven of er sprake is van inbreiding, herstructurering/sloop, ISV-project, functieverandering of inpandig bouwen. Als hiervan sprake is, is de capaciteit gekenmerkt als BSG, zoniet dan is het als Buiten BSG bestempeld.

Regio Weerterkwartier

Van Weert, Nederweert en Hunsel was aanvankelijk geen digitaal bestand voorhanden maar wel een overzicht op papier. Daarom zijn de gegevens voor deze gemeenten handmatig ingevoerd. Uiteindelijk is er voor de gemeente Weert wel een digitaal bestand aangeleverd dat tevens recenter is dan de gegevens van de gemeenten Nederweert en Hunsel, namelijk peil 2003 in plaats van 2002.

Kenschets opgeleverde data

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2002 tot en met 2009

voetnoot

²⁶ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Juridische fasering	1 = vastgesteld 2 = goedgekeurd 3 = onherroepelijk/vig/art. 19 4 = plan in voorbereiding 5 = potentieel plan 6 = ontwerpplan
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Voor de jaren 2002 t/m 2009
Type locatie	Gemeenten geeft aan als er sprake is van inbreiding, herstructurering/sloop, ISV-project, functieverandering of inpandig bouwen.
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

Het nieuwe overzicht van de Gemeente Weert van Weerterkwartier is stand per 2003 (medio). Evengoed staan er aantallen in de planning voor 2002. Deze zijn voor de nulmeting van de totale restcapaciteit afgetrokken aangezien deze reeds gerealiseerd zijn.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen, is herdefiniëring noodzakelijk.

Definiëring juridische planfase

Aanduiding provincie	In nulmeting ²⁷
vastgesteld	Fase 3
Goedgekeurd	Fase 2
onherroepelijk/vig/art. 19	Fase 1
plan in voorbereiding	Fase 4
potentieel plan	Fase 5
Ontwerpplan	Fase 4

Definiëring type locatie

In de overzichten is aangegeven of er sprake is van inbreiding, herstructurering/sloop, ISV-project, functieverandering of inpandig bouwen. Als hiervan sprake is, is de capaciteit gekenmerkt als BSG, zoniet dan is het als Buiten BSG bestempeld.

voetnoot

²⁷ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Regio Westelijke Mijnstreek**Kenschets opgeleverde data**

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2002-2009
Juridische fasering	Zeer divers en niet eenduidig (zie onder specifieke bewerkingen)
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Niet bekend
Type locatie	Onderscheid naar inbreiding en uitbreiding
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

De Westelijke Mijnstreek is de enige regio in Limburg waar geen eenduidige aanduiding naar hardheid van de plannen is gegeven. Er is een grote variëteit aan omschrijvingen in de kolom 'hardheid'. Sommige omschrijvingen suggereren een bepaalde juridische planfase. Hieronder is aangegeven hoe voor de locaties in de Westelijke Mijnstreek gekomen is tot een indeling naar juridische planfasen volgens de definities van deze nulmeting.

Specifieke bewerkingen*Definiëring juridische planfasen*

In het RVP is geen eenduidige hardheidsaanduiding opgenomen en een vertaling van de genoteerde omschrijvingen naar de in de nulmeting gehanteerde definities is binnen de termijn van het onderzoek niet mogelijk. Derhalve is door de regio in samenspraak met de deelnemende gemeenten een zo goed mogelijke vertaling gemaakt van de nogal uiteenlopende omschrijvingen naar de in deze nulmeting gehanteerde definities.

Netto toevoeging

In de overzichten is een kolom 'nieuwbouw na sloop' opgenomen. Hierin is aangegeven voor welke locaties dit geldt, maar niet het aantal te slopen woningen. Voor bepaling van de netto toevoegingen is gerekend met 50% vervanging.

Definiëring type locatie

Onderscheid wordt gemaakt naar inbreiding en uitbreiding. Inbreiding is gekenmerkt als BSG en uitbreiding als Buiten BSG.

Regio Maastricht**Kenschets opgeleverde data**

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2003-2009
Juridische fasering	Hard Zacht
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	2003-2009
Type locatie	Er is onderscheid gemaakt naar plannen op inbreidings-, herstructurerings- en functieveranderingslocaties en plannen op uitleglocaties
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

De regio Maastricht maakt onderscheid in 'hard' en 'zacht' voor de periode 2002-2004 waarbij in overleg met de regio is bepaald dat 'hard' overeenkomt met juridisch beschikbare capaciteit (fase 1 WRO), en 'zacht' de fasen 2 t/m 5 WRO betreft. Voor de periode 2005-2009 is geen onderscheid gemaakt naar 'hard' en 'zacht'. Er vanuit gaande dat hieraan de veronderstelling ten grondslag ligt dat deze plannen nog niet hard zijn, zijn ze ingedeeld bij de categorie (2 t/m) 5.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen is herdefiniëring noodzakelijk.

Definiëring juridische planfase

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting²⁸</i>
Hard	Fase 1
Zacht	Fase 2, 3, 4 en 5

Definiëring type locatie

Er is onderscheid gemaakt naar plannen op inbreidings-, herstructurerings- en functieveranderingslocaties en plannen op uitleglocaties. De plannen op uitleglocaties zijn gekenmerkt als Buiten BSG, de overige drie typen als BSG.

voetnoot

²⁸ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Regio Venray**Kenschets opgeleverde data**

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2002 t/m 2009
Juridische fasering	Ongeveer indeling conform WRO maar met extra fase van ontwerp bestemmingsplan
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	2002 t/m 2009
Type locatie	Onderscheid naar inbreiding en uitbreiding
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

In het bestand van Venray is een kolom opgenomen 'nieuwbouw na sloop', waardoor de netto toevoeging bepaald kan worden. Er bestaat enige onzekerheid of deze kolom volledig is aangezien er slechts in een enkel geval iets is ingevuld.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen, is herdefiniëring noodzakelijk.

Definiëring juridische planfase

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting</i>
1 = onherroepelijk c.q. vigerend bestemmingsplan + art. 19	Fase 1
2 = goedgekeurd bestemmingsplan	Fase 2
3 = vastgesteld bestemmingsplan	Fase 3
4 = ontwerp bestemmingsplan	Fase 4
5 = plan in voorbereiding	Fase 4
6 = potentieel plan	Fase 5

Definiëring type locatie

Onderscheid wordt gemaakt naar inbreiding en uitbreiding. Inbreiding is gekenmerkt als BSG en uitbreiding als Buiten BSG.

Regio Parkstad**Kenschets opgeleverde data**

Meetniveau	Locatie
Peildatum	Najaar 2002
Planhorizon	2003 t/m 2005
Juridische fasering	Hardheidsklassen 1, 2 en 3
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	2003 t/m 2005
Type locatie	Geen onderscheid naar BSG en buiten BSG
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

De regio Parkstad heeft in het najaar van 2002 het woningbouwprogramma geactualiseerd. Derhalve is ervan uitgegaan dat een goed inzicht bestond in de productie van 2002 en is in deze nulmeting de programmering vanaf 2003 betrokken.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen, is herdefiniëring noodzakelijk. In overleg met de regio is tot de volgende herdefiniëring besloten:

Definiëring juridische planfase

<i>Aanduiding provincie</i>	<i>In nulmeting²⁹</i>
Hardheid 1	Fase 1
Hardheid 2	Fase 2, 3, 4
Hardheid 3	Fase 5

Regio Maasduinen**Kenschets opgeleverde data**

Meetniveau	Locatie
Peildatum	2002
Planhorizon	2002 t/m 2005
Juridische fasering	Ongeveer indeling conform WRO maar met extra fase van

voetnoot

²⁹ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

	ontwerp bestemmingsplan
Aantal woningen	Capaciteit in aantal woningen.
Oppervlak	Niet opgegeven
Fasering productie	Jaar start oplevering
Type locatie	Onderscheid naar inbreiding en uitbreiding
Knelpunten	Niet opgegeven

Bijzonderheden

Als toelichting is door de regio vermeld dat er voor de periode na 2005 geen programma is opgenomen in het RVP. Een drietal plannen vormt hierop waarschijnlijk een uitzondering aangezien voor deze locaties start oplevering in de jaren 2006 en 2007 is gepland.

Specifieke bewerkingen

Aangezien de provincie een afwijkende indeling naar juridische planfase hanteert dan welke voor de nulmeting is gekozen, is herdefiniëring noodzakelijk.

Definiëring juridische planfase

Aanduiding provincie	In nulmeting ³⁰
1 = onherroepelijk c.q. vigerend bestemmingsplan + art. 19	Fase 1
2 = goedgekeurd bestemmingsplan	Fase 2
3 = vastgesteld bestemmingsplan	Fase 3
4 = ontwerp bestemmingsplan	Fase 4
5 = plan in voorbereiding	Fase 4
6 = potentieel plan	Fase 5

Definiëring type locatie

Onderscheid wordt gemaakt naar inbreiding en uitbreiding. Inbreiding is gekenmerkt als BSG en uitbreiding als Buiten BSG.

voetnoot

³⁰ Voor definitie zie bijlage 'Juridische status van bestemmingsplannen'

Bijlage IV Inventarisatie streekplan capaciteit per provincie

4.13 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op resultaten van de inventarisatie van de streekplan capaciteit per provincie. Hierbij wordt kort ingegaan op de gegevens die gebruikt zijn voor de raming. Per streekplan is aangegeven welke gegevens als input zijn gebruikt voor deze 0-meting.

4.14 Provincie Groningen

Streekplan	Provinciaal Omgevingsplan, december 2000
Capaciteit is opgenomen in streekplan:	Nee
Aanvullende bron:	Nota Bouwen en Wonen 2002 – 2006
Gebruikte term:	Basisruimte
Periode: gehele periode, deelperiode	2002 – 2006

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2002 – 2006	11.500

4.15 Provincie Friesland

Streekplan	Streekplan Friesland, maart 1994
Capaciteit is opgenomen in streekplan	Deels
Aanvullende bron:	Nota Wenjen 2000+
Gebruikte term:	
Periode: gehele periode, deelperiode	2001 – 2010

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2001 – 2010	27.761

4.16 Provincie Drenthe

Provinciaal Omgevingsplan Drenthe I	Provinciaal Omgevingsplan Drenthe (POP) december, 1998
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Aanvullende bron:	Nvt
Gebruikte term:	Woonprogramma
Periode: gehele periode of deelperiode	1995 - 2000 2000 - 2005 2005 - 2009

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	1995– 2009	28.754

Provinciaal Omgevingsplan Drenthe II	Voorontwerp tweede Provinciaal Omgevingsplan Drenthe (POP II), februari 2003
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Aanvullende bron:	Nvt
Gebruikte term:	Woonprogramma
Bron:	- Beleidsnota Wonen Drenthe - Berekening ABF
Periode: gehele periode, deelperiode	2000 - 2004 2005 – 2009 2010 – 2014

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2000 – 2014	30.100

4.17 Provincie Overijssel

Streekplan	Streekplan Overijssel 2000+ december 2000
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja

Aanvullende bron:	Nvt
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma (per regio)
Periode: gehele periode, deelperiode	2000 – 2009 onderverdeeld in: 2000 - 2004 2005 – 2009

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2000 – 2009	39.125 - 47.635

4.18 Provincie Flevoland

Streekplan	Omgevingsplan Flevoland November 2000
Bouwprogramma is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma (toename woning-voorraad)
Periode: gehele periode , deelperiode	Periode 2000 – 2015 onderverdeeld in: 2000- 2005 2005 – 2009 2010 – 2015

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2000 – 2015	49.450 – 58 850

4.19 Provincie Gelderland

Streekplan	Streekplan Gelderland september 1996
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja middels uitwerking op het streekplan: "Uitvoeringsprogramma Woningbouw Gelderland"
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma
Periode: gehele periode, deelperiode	1995 – 2014 onderverdeeld in: 1995 – 2004 2005 – 2014

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	1995 – 2004	97.349
	2005 – 2014	54.110
Totaal	1995 – 2014	151.459

4.20 Utrecht

Streekplan	Streekplan 1994 – 2005 Juli 1994
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma
Periode: gehele periode	1994 – 2005

Capaciteit voor gehele regio:	periode	Capaciteit
	1994 - 2005	7925

Streekplan	Streekplan 2005 – 2015 December 2003
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma
Periode: gehele periode	2005 – 2015

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2005 - 2015	72.550

4.21 Noord-Holland

4.21.1 Noord-Holland Zuid

Ontwerp Streekplan	Streekplan Noord-Holland Zuid Februari 2003
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja

Gebruikte term:	bouwopgave
Periode: gehele periode, deelperiode	2000 – 2020

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	2000 - 2020	166.000 inclusief Almere
	2000 - 2020	155.000 exclusief Almere

4.21.2 Noord-Holland Noord

Streekplan	Noord-Holland Noord September 1994
Capaciteit is opgenomen in plan:	Ja
Gebruikte term:	Bouwprogramma
Periode: gehele periode	1992-2005

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	1992-2005	35.600

Streekplan (concept)	Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord eind 2003
Capaciteit is opgenomen in plan:	Ja
Gebruikte term:	Bouwprogramma
Periode: gehele periode	2004 – 2015

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	2004 – 2015	34.500

4.22 Provincie Zuid-Holland

4.22.1 Zuid-Holland West

Streekplan	Streekplan Zuid-Holland West
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:	Programma
Periode: gehele periode, deelperiode	2000 – 2015

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2000 – 2015	95.000

4.22.2 Zuid-Holland Oost

Streekplan	streekplan Zuid-Holland Oost
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:	Bouwprogramma
Periode: gehele periode , deelperiodes	2000 – 2015
Toelichting:	Ontwerp Streekplan Zuid-Holland Oost is ook beschikbaar maar bevat (nog) geen cijfers

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	1995 – 2015	26.600

4.22.3 Rijnmond

Streekplan	Streekplan Rijnmond Juni 1996
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:)	Bouwprogramma
Periode: gehele periode, deelperiode	1997 – 2009

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	2000 – 2015	69.900

4.22.4 Zuid-Holland Zuid

Streekplan	Streekplan Zuid-Holland Zuid mei 2000
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Ja
Gebruikte term:	Bouwprogramma

Periode: gehele periode, deel periode	2000 – 2015
---------------------------------------	-------------

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	1995 – 2015	22.133

4.23 Provincie Zeeland

Streekplan	Streekplan Zeeland September 1997
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Nee
Aanvullende bron:	Een nieuw provinciaal woningbouwprogramma 2000-2010 maakt onderdeel uit van de nota wonen en stedelijke vernieuwing.
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma
Periode: gehele periode	2000-2010

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	capaciteit
	2000 – 2010	10.802

4.24 Provincie Noord-Brabant

Streekplan	Streekplan Noord-Brabant 2002 Februari 2002
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Aan het daar onderdeel van uitmakende bouwprogramma
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma
Periode: gehele periode deel periodes	2000 – 2020

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2000 - 2010	78.400
	2000 - 2020	185.800

4.25 Provincie Limburg

Streekplan	Provinciaal Omgevingsplan Limburg Juni 2002
Capaciteit is opgenomen in streekplan: ja/nee	Nee
Aanvullende bron:	Regionale Volkshuisvestingsplannen (RVP's) 2003
Gebruikte term:	Woningbouwprogramma
Periode: gehele periode, deelperiode	2003 – 2010

Capaciteit voor gehele regio:	Periode	Capaciteit
	2003 – 2010	40.000